

ÅRSBERETNING 2019

Innledning

Varig Stjørdal forsikring gjensidig er et lokalt selvstendig forsikringselskap med konsesjon for kommunene Meråker, Stjørdal og Malvik. Vårt virke er basert på et samarbeide med Gjensidige om leveranser i hele bredden når det gjelder forsikring. Vår avtale med Gjensidige regulerer også oppgjøret oss i mellom for vår brannforretning inkludert kjøp av reassuranse.

Varig Stjørdal ble etablert i 1838 og har etter hvert blitt en betydelig næringslivsaktør. Vårt hovedfokus er å sikre liv, helse og verdier gjennom kompetent forsikringsrådgiving.

I tillegg til betydelige andeler av landbruksmarkedet er vi lokalt det største selskapet innenfor næringslivssegmentet og i privatmarkedet.

Virksomheten drives fra egne eide lokaler i Kjøpmannsgata 10/12 i Stjørdal, og er basert på distribusjon av Gjensidiges produkter gjennom våre lokale forsikringsrådgivere, og via elektronisk distribusjon gjennom Gjensidige.no.

Varig Stjørdal er et kundeeiet selskap, daglig leder er Bjørn Ove Slind.

Hovedtrekk 2019

- Porteføljevækst brutto på 3,8%. Bestandspremien 31.12.2019 er MNOK 143
- Redusert brannpremie for egen regning til MNOK 22,3
- Skadeprosent for egen regning 58,8%
- Skadeprosent brutto 60,5%
- Kostnadsprosent 18 %
- Finansavkastning MNOK 26,2

Virksomheten i 2019 – styrets beretning

Varig Stjørdal har gjennom året opplevd en god porteføljeutvikling, det har blitt satset på kompetanseutvikling. Det å balansere god pleie av eksisterende kunder og samtidig klare flytte kunder fra andre selskaper går godt.

Gjensidige forsikring leverer noe av det beste i markedet hva gjelder produkter og oppgjør til våre kunder.

Videre har vi levert utbytte på ca. 15% til våre kunder for 2018. Vi har i 2019 vært en tydelig samfunnsaktør gjennom store investeringer i skadeforebygging, satsing på det lokale kultur og idrettsliv. Styret har også investert betydelige midler i lokalt næringsliv i 2019.

Året 2019 blir et kronår resultatmessig for Varig Stjørdal, dette forklares blant annet med rekordartet avkastning på forvaltet kapital som i seg gir et netto resultatbidrag på MNOK 26,2. I tillegg er 2019 blant de bedre skadeårganger for Varig Stjørdal med et netto overskudd på MNOK 7,2.

Varig Stjørdal opplever stadig sterk kundelojalitet og scorer høyt på kundetilfredshet.

Av strategiske forhold har styret og administrasjonen i selskapet jobbet iherdig med også å sette kursen riktig i 2019 og fremover. Både styreleder og daglig leder er involvert i felles prosjekter for alle brannkassene i Norge.

Kjøpmannsgata 8 ble solgt i januar 2020 og videre fremdrift ivaretas av ny eier.

Årsregnskapet

Premieinntekter

Varig Stjørdal hadde i 2019 brutto forfaltt premie på MNOK 143 som er en vekst på 3.8% fra 2018. Brannpremie for egen regning utgjorde MNOK 23,6 som er en reduksjon på -5.8% mye av dette skyldes at risikoer med forsikringssum over MNOK 100 løftes over i et eget reassuransprogram og ut av våre bøker.

Erstatningskostnader

Brutto skadeprosent er i 2019 på 60.5% mot 82.9 i fjor
Erstatningskostnader for egen regning er på 58,8% i fjor 167,7%
Erstatningskostnadene for egen regning er preget av et relativt godt år , vi hadde i 2019 1 brannskade over valgt egenregningsnivå på NOK 3.000'. – tilsvarende 4 i 2018.

Driftskostnader

Forsikringsrelaterte driftskostnader var på MNOK 12,9.
Kostnadsprosenten er 18 % i 2019.

Finansavkastning

Varig Stjørdal har en langsiktig og godt diversifisert kapitalforvaltningsportefølje.
I løpet av 2019 har Varig Stjørdal inngått avtale om aktiv forvaltning av kapital med Industrifinans as. Kapitalmarkedene ga svært god avkastning i 2019 og i særdeleshet norske og utenlandske aksjefond.. Av lokale forhold så har vi god avkastning på Tangen Næringsbygg så vel som lokale bankplasseringer og egen eiendom.
Samlet overskudd av finansvirksomheten i 2019 er MNOK 26,2.

Resultat

Resultat før skattekostnad ble i 2019 et overskudd på MNOK 33.4 mot -10.1 i 2018.
Resultat etter skattekostnad viser et overskudd på MNOK 31,7.

Balanse

Forvaltningskapitalen i Varig Stjørdal var ved årsskiftet MNOK 311 mot 284 i 2019, en økning på 9,5%.
Selskapets eiendeler består vesentlig av finansielle investeringer med totalt MNOK 274 til svarende 88% av balansen.

Selskapets egenkapital utgjorde 31.12.19 MNOK 255 mot 225 i 2018 som utgjorde 82% av balansen.

Selskapets forpliktelser består vesentlig av forsikringstekniske avsetninger.

Selskapet har ingen gjeld, lån eller lånerammer foruten de forpliktelser som følger av selskapets drift og ordinære virksomhet.

Kapitaldekningsgrad(SCR) 260%

Styrets vurdering

Årsregnskapet

Styret konstaterer at selskapet i 2019 har tilfredsstillende utvikling med salg og portefølje. Økonomisk så er dette den beste årgangen i kroner noensinne. Kapitalforvaltningen bærer stor del av dette, det påligger derfor å minne om at kapitalmarkedene fluktuerer og vil variere fra år til år. Styret legger til grunn en langsiktig strategi med løpende overvåking av forvaltningen.

Resultatregnskapet og balansen med tilhørende noter gir etter styrets oppfatning fyllestgjørende informasjon om virksomheten i Varig Stjørdal i 2019 og om selskapets stilling ved årsskiftet. I samsvar med regnskapslovens § 3-3 bekrefter styret at forutsetningen om fortsatt drift er til stede, og at dette derfor er lagt til grunn ved avleggelse av årsregnskapet. Det er ikke inntruffet hendelser etter regnskapsårets avslutning som er vesentlig for vurdering av selskapets resultater eller stilling.

Risikoforhold

Varig Stjørdal har i 2019 gjennomført en egenvurdering av risiko- og kapital situasjonen- gjennom en ORSA prosess.

Formålet med ORSA prosessen er å sikre at styret har tilstrekkelig informasjon til å kunne vurdere om Varig Stjørdal sin risikoprofil er innenfor vedtatt risikorammer gitt i kapitalforvaltningsinstruks og gjeldende strategiske beslutninger. ORSA prosessen skal videre dokumentere at Varig Stjørdal har nødvendig kapital til å dekke opp virksomhetens risikoeksponering, både på kort og lang sikt.

Varig Stjørdal er godt kapitalisert med en minste kapitaldekningsgrad(MCR) på 922 %. Som forsikringsselskap er vi eksponert for en rekke finansielle risikoer. På kort sikt er den største risikoen at de økonomiske tapene vi dekker for våre kunder blir større enn ventet. Deretter kommer risikoen for tap som følge av uventede svingninger i finansmarkedene. Disse risikoene er styrt gjennom en solid forsikringsstrategi og moderat langsiktig investeringsfilosofi .

På lengre sikt er vi også eksponert for forretningsmessig risiko der stadig hyppigere endringer i markedet gjør det viktig at vi er i stand til å respondere på disse endringene i omgivelsene. Vårt viktigste grunnlag ligger derfor i godt styringsverktøy etablert gjennom strategiprosesser med påfølgende mål og resultatstyring.

Personalforhold

Selskapet har etter styrets vurdering, gjennom den organisasjonen som nå er etablert, de beste forutsetninger for å lykkes i å realisere selskapets forretningsmessige målsetninger.

Varig Stjørdal hadde ved utgangen av 2019 11 ansatte.

Arbeidsmiljø

Arbeidsmiljøet i Varig Stjørdal anses å være godt. Sykefraværet totalt utgjorde 5,63 %.

Gode resultater etter gjennomført personaltilfredshetsundersøkelse 2018. Det ble i 2019 ikke registrert skader eller ulykker i Varig Stjørdal. Selskapets virksomhet forurensar ikke det ytre miljø.

Likestilling

Varig Stjørdal tilstreber likestilling på alle nivåer, uansett kjønn, etnisk tilhørighet eller annet.

På samme måte skal avlønning gjenspeile stillingsinnhold og kvalifikasjoner, uavhengig av kjønn eller andre forhold.

Ved utgangen av 2019 var kvinneandelen blant ansatte 33% og 67% i selskapets styre.

Selskapet anser ikke noe behov for å iverksette tiltak i henhold til diskrimineringsloven.

Styret og ledelse

Selskapets styre velges av og blant våre kunder/eiere. Styret består av fem kundevalgte representanter samt en ansattvalgt representant.

Selskapet ledes av daglig leder ansatt av styret.

Framtidsutsikter

Styret mener selskapet har et godt fundament for fortsatt lønnsom vekst. Med bakgrunn i strategiske arbeider mener vi det er gode muligheter i markedet for å drive et lokalt forsikringsselskap. Det forventes fortsatt vekst i 2020.

Organisasjonen er styrket gjennom året med økt kompetanse og dyktige medarbeidere.

Det presiseres at det alltid foreligger usikkerhet knyttet til fremtidige forhold.

Takk til samarbeidspartnere, tillitsvalgte og medarbeidere

Styret vil takke selskapets medarbeidere, samarbeidspartnere og tillitsvalgte.

Innsatsviljen gir inspirasjon som selskapet kan videreføre inn i kommende år.

Disponering av årets resultat

Styret i Varig Stjørdal foreslår følgende disposisjoner knyttet til årsresultatet:

Endring i avsetning til naturskadefond: 337	1 374
Endring i avsetning til garantiordning	-17 606
Netto aktuarielle tap og gevinster på ytelsesbasert pensjon	1 602 247
Avsatt utbytte	2 932 342
Annen opptjent egenkapital	<u>27 503 870</u>
Sum disponert	<u>33 395 190</u>

Stjørdal, 31.12.2019/25.03.2020

Torstein Magnar Mørseth
Styreleder

Ebbe Arnstein Deraas
Nestleder

Mari Bakken Paulsen
Styremedlem

Ida Steig
Ansattrepresentant

Sissel Hovland Nordaune
Styremedlem

Elin Wikmark Darell
Styremedlem

Bjørn Ove Slind
Daglig leder

Resultatregnskap

Varig Stjørdal Forsikring gjensidig

TEKNISK REGNSKAP FOR SKADEFORSIKRING

	Note	1.1.-31.12.2019	1.1.-31.12.2018
Premieinntekter			
Opptjente bruttopremier		22.597.886	23.635.635
Gjenforsikringsandel av opptjente bruttopremier		-2.138.951	-2.456.693
Sum premieinntekt for egen regning	4	20.458.935	21.178.942
Andre forsikringsrelaterede inntekter	8	11.595.528	10.939.694
Erstatningskostnader			
Brutto erstatningskostnader		-19.244.030	-37.039.131
Gjenforsikringsandel av brutto erstatningskostnader		11.044.027	16.162.217
Sum erstatningskostnader for egen regning	4	-8.200.003	-20.876.914
Forsikringsrelaterede driftskostnader			
Salgskostnader	5	-3.190.731	-3.260.272
Forsikringsrelaterede adm. kostnader inkl. provisjon mottatt gjenforsikring	5, 6	-511.456	-541.861
Mottatte provisjoner for avgitt gjenforsikring		0	0
Sum forsikringsrelaterede driftskostnader		-3.702.186	-3.802.133
Andre forsikringsrelaterede driftskostnader	7	-12.944.421	-11.773.788
RESULTAT AV TEKNISK REGNSKAP		7.207.852	-4.334.198
IKKE-TEKNISK REGNSKAP			
Netto inntekter fra investeringer			
Inntekter fra investeringer i datterselskaper og tilknyttede selskaper		0	0
Renteinntekt og utbytte mv. på finansielle eiendeler		2.605.847	2.579.306
Netto driftsinntekt fra eiendom		1.727.781	1.237.884
Verdiendringer på investeringer		358.373	-16.012.349
Realisert gevinst og tap på investeringer		22.462.462	7.498.174
Administrasjonskostnader knyttet til investeringer, herunder rentekostnader		-1.037.062	-1.116.652
Sum netto inntekter fra investeringer		26.117.401	-5.813.636
Andre inntekter		63.325	27.213
Andre kostnader		0	0
RESULTAT AV IKKE-TEKNISK REGNSKAP		26.180.726	-5.786.423
PERIODENS RESULTAT FØR SKATTEKOSTNAD		33.388.579	-10.120.622
Skattekostnad	10	-1.595.635	357.361
RESULTAT FØR ANDRE RESULTATKOMPONENTER		31.792.944	-9.763.261
Andre resultatkomponenter			
Poster som ikke senere kan reklassifiseres til resultatet			
Ny måling av netto ytelsesbasert pensjonsforpliktelse/-eiendel		2.136.329	-2.895.583
Skatt på poster som ikke kan reklassifiseres til resultatet	10	-534.082	723.897
Sum poster som ikke senere kan reklassifiseres til resultatet		1.602.247	-2.171.686
TOTALRESULTAT		33.395.191	-11.934.947

Balanse

	Note	31.12.2019	31.12.2018
EIENDELER			
Investeringer			
Bygninger og andre faste eiendommer			
Investeringseiendom	11	1 615 945	0
Eierbenyttet eiendom	12	45 395 146	46 835 310
Finansielle eiendeler som måles til virkelig verdi			
Aksjer og andeler	13, 14	171.661 451	147 085 580
Rentebærende verdipapirer		47.613 373	46 933 420
Utlån og fordringer	15	7.005 898	11.847 243
Andre finansielle eiendeler		799 400	799.400
Sum investeringer		274.091.213	253.500.953
Gjenforsikringsandel av forsikringstekniske bruttoavsetn i skadefors.			
Gj.f.andel-ikke opptj. brto.premie		0	0
Gj.f.andel-brto erstatn. avsetning		13 589.789	16.162 217
Sum gj.f.andel avforsikringstekniske bruttoavsetninger		13.589.789	16.162.217
Fordringer			
Fordringer i forbindelse med gjenforsikring		0	0
Andre fordringer		2.766 620	1.367.758
Sum fordringer		2.766.620	1.367.758
Andre eiendeler			
Anlegg og utstyr	12	395 780	502 022
Kasse, bank		13 558 753	6.829 704
Eiendeler ved skatt		0	0
Pensjonsmidler	9	3.727.240	1.024.290
Sum andre eiendeler		17.681.773	8.356.016
Andre forskuddsbetalte kostnader og opptjente ikke mottatte inntekter		3.499.980	4.518.724
SUM EIENDELER		311.629.375	283.905.668

EGENKAPITAL OG FORPLIKTELSER**Opptjent egenkapital**

Fond mv.			
Avsetning til naturskadefond		25 170 848	23 796 511
Avsetning til garantiorrdningen		1 052 151	1 069 757
Annen opptjent egenkapital		222 971 164	193 865 047
Andre fond		6 225 888	6 225 888
Sum opptjent egenkapital	16	255.420.051	224.957.203

Forsikringsforpliktelser brutto

Avsetning for ikke opptjent bruttopremie		10 700 796	11 018 782
Brutto erstatningsavsetning		29 159 731	35 033 564
Sum forsikringsforpliktelser brutto	4	39.860.527	46.052.346

Avsetninger for forpliktelser

Pensjonsforpliktelser	9	2.216.074	2.747.239
Forpliktelser ved skatt			
Forpliktelser ved periodeskatt		4 070 059	372 643
Forpliktelser ved utsatt skatt	10	1 118 435	742 246
Andre avsetninger for forpliktelser			
Sum avsetninger for forpliktelser	13	7.404.568	3.862.128

Forpliktelser

Forpliktelser i forbindelse med gjenforsikring		0	0
Forpliktelser til kredittinstitusjoner		0	0
Avsatt ikke betalt utbytte		2 929 553	3 117 513
Andre forpliktelser		5 192 556	5 053 550
Sum forpliktelser	13	8.122.109	8.171.063

Andre pålepte kostnader og mottatte ikke opptjente inntekter **822.121** **862.928**

SUM EGENKAPITAL OG FORPLIKTELSER **311.629.375** **283.905.668**

Stjørdal, 31.12.2019/25.03.2020

Torstein Magnar Mørseth
Styreleder

Ebbe Arnstein Deraas
Nestleder

Mari Bakken Paulsen
Styremedlem

Ida Steig
Ansattrepresentant

Sissel Hovland Nordaune
Styremedlem

Elin Wikmark Darell
Styremedlem

Bjørn Ove Slind
Daglig leder

Oppstilling av endringer i egenkapital

Varig Stjørdal Forsikring gjensidig						
Kroner	Naturskadefond	Garantifordring	Andre fond	Ny måling av netto ytelsesbasert pensjonsforpl./eiend.	Annen opptjent egenkapital	Sum egen- kapital
Egenkapital per 31.12.2017	22.590.257	1.058.948	9.343.401	(14.281.853)	221.308.029	240.018.782
1.1.-31.12.2018						
Resultat for andre resultatkomponenter	1.206.254	10.809			(10.980.324)	(9.763.261)
Andre resultatkomponenter						
Poster som ikke senere kan reklassifiseres til resultatet						
Ny måling av netto ytelsesbasert pensjonsforpliktelse/-eiendel				(2.895.583)		(2.895.583)
Skatt på poster som ikke kan reklassifiseres til resultatet				723.897		723.897
Sum poster som ikke senere kan reklassifiseres til resultatet				(2.171.686)	-	(2.171.686)
Sum andre resultatkomponenter	-	-	-	(2.171.686)	-	(2.171.686)
Totalresultat	1.206.254	10.809	-	(2.171.686)	(10.980.324)	(11.934.947)
Utbetalt/vedtatt kunde utbytte					(3.126.633)	(3.126.633)
Til / fra andre fond			(3.117.513)		3.117.513	-
Egenkapital 31.12.2018	23.796.511	1.069.757	6.225.888	(16.453.539)	210.318.585	224.957.202
1.1.-31.12.2019						
Resultat for andre resultatkomponenter	1.374.337	(17.606)	-		30.436.213	31.792.944
Andre resultatkomponenter						
Poster som ikke senere kan reklassifiseres til resultatet						
Ny måling av netto ytelsesbasert pensjonsforpliktelse/-eiendel				2.136.329		2.136.329
Skatt på poster som ikke kan reklassifiseres til resultatet				(534.082)		(534.082)
Sum poster som ikke senere kan reklassifiseres til resultatet				1.602.247	-	1.602.247
Sum andre resultatkomponenter	-	-	-	1.602.247	-	1.602.247
Totalresultat	1.374.337	(17.606)	-	1.602.247	30.436.213	33.395.191
Utbetalt/vedtatt kunde utbytte					(2.932.342)	(2.932.342)
Til / fra andre fond					-	-
Egenkapital 31.12.2019	25.170.848	1.052.151	6.225.888	(14.851.292)	237.822.456	255.420.051

Kontantstrøm

Kontantstrømmer fra operasjonelle aktiviteter	2019	2018
Innbetalte premier direkte forsikring	22 279 900	23 011 443
Utbetalte gjenforsikringspremier	-2 138 951	-2 456 693
Utbetalte erstatninger og forsikringsytelser dir.forsikring	-25 117 863	-10 174 428
Innbetalte gjenforsikringsoppgjør for erstatninger og forsikringsytelser	13 616 455	0
Betalte driftskostnader	-6 785 635	-3 050 084
Netto finansinntekter	2 258 450	1 738 726
Betalte skatter	1 943 888	-2 761 325
Utbetalt utbytte/vedtall kundeutbytte	-3 261 525	-3 182 502
Netto kontantstrøm fra operasjonelle aktiviteter	2 794 719	3 125 137
Kontantstrømmer fra investeringsaktiviteter:		
Netto kontantstrøm lån til kunder mv.	0	0
Netto kontantstrøm av aksjer og andeler i andre selskaper	-3 060 323	-7 103 947
Netto kontantstrøm av rentebærende verdipapirer	650 908	-7 465 179
Netto kontantstrøm av sertifikater	0	0
Netto kontantstrøm av eiendom	1 552 000	3 111 046
Netto kontantstrøm av andre verdipapirer med kort løpetid	0	0
Netto kontantstrøm andre kredittinstitusjoner	0	0
Netto kontantstrøm av driftsmidler mv	0	-531 209
Netto kontantstrøm andre finansielle eiendeler	0	0
Betaling av leieforpliktelser	0	0
Betaling av renter vedrørende leieforpliktelser	0	0
Netto kontantstrøm fra investeringsaktiviteter	-857 415	-11 989 290
Kontantstrømmer fra finansieringsaktiviteter:		
Utbetalinger i.f.m. skadef byggende fond/andre fond	0	0
Utbetalinger i.f.m. skadeforsikr selskapenes garantiordning	0	0
Innbetalinger i.f.m. Skadeforsikr selskapenes garantiordning	0	0
Netto kontantstrømmer fra finansieringsaktiviteter	0	0
Netto kontantstrøm for perioden	1 937 304	-8 864 153
Netto endring i kantarer og kontantekvivalenter	1 937 304	-8 864 153
Beholdning av kantarer og kontantekvivalenter ved periodens beg.	18 265 962	27 130 115
Beholdning av kantarer og kontantekvivalenter ved periodens slutt	20 203 266	18 265 962
Spesifikasjon av beholdning av kantarer og kontantekvivalenter		
Innskudd hos kredittinstitusjoner	6 644 513	11 436 258
Kantarer og bankinnskudd *	13 558 753	6 829 704
Sum kantarer og kontantekvivalenter	20 203 266	18 265 962
* Herav bundet på skattetrekkkonto	444 078	442 007

NOTER

1. Regnskapsprinsipper

Regnskapet for 2019 er avlagt i samsvar med regnskapsloven og forskrift om årsregnskap for skadeforsikringsforetak (FOR-2015-12-18-1775). Årsregnskapsforskriften bygger i stor grad på EU-godkjent IFRS'er og tilhørende fortolkningsresultater.

Nye standarder anvendt

IFRS 16 Leieavtaler (2016)

Varig Stjørdal Forsikring gjensidig implementerte IFRS 16 1.januar 2019 uten at det var vesentlige implementeringseffekter på balansen. Dette skyldes at Varig Stjørdal Forsikring gjensidig kun har kortsiktige leieavtaler og leieavtaler der underliggende eiendeler har lav verdi.

Nye standarder og fortolkninger ikke tatt i bruk

En rekke nye standarder, endringer i standarder og fortolkninger er utgitt for regnskapsår som begynner etter 1. januar 2019, og har ikke blitt anvendt ved utarbeidelsen av dette selskapsregnskapet. De som kan være relevante for foretaket er angitt nedenfor. Foretaket planlegger ikke å implementere disse standardene tidlig.

IFRS 9 Finansielle instrumenter (2014)

IFRS 9 omhandler regnskapsføring av finansielle instrumenter og trer i kraft for regnskapsperioden som begynner på eller etter 1.januar 2018. Se for øvrig avsnittet nedenfor om utsatt implementering. Standarden introduserer nye krav til klassifisering og måling av finansielle eiendeler, inkludert en ny forventet tapsmodell for innregning av verdifall, samt endrede krav til sikringsbokføring.

IFRS 9 inneholder tre primære målekategorier for finansielle eiendeler: amortisert kost, virkelig verdi over andre inntekter og kostnader samt virkelig verdi over resultatet. Finansielle eiendeler skal

klassifiseres som enten til amortisert kost, til virkelig verdi over andre inntekter og kostnader eller til virkelig verdi over resultatet, avhengig av hvordan de forvaltes og hvilke kontraktsfestede kontantstrømegenskaper de har. IFRS 9 introduserer et nytt krav i forbindelse med finansielle forpliktelser øremerket til virkelig verdi, der endringer i virkelig verdi som kan henføres til forpliktelsens kredittrisiko presenteres i andre inntekter og kostnader heller enn i resultatet.

Tapsavsetninger skal i henhold til IFRS 9 måles ved bruk av en forventet tapsmodell i stedet for en inntrådt tapsmodell som i IAS 39. Reglene om verdifall i IFRS 9 vil komme til anvendelse på alle finansielle eiendeler målt til amortisert kost og renteinstrumenter til virkelig verdi over andre inntekter og kostnader. I tillegg omfattes også låneforpliktelser, finansielle garantikontrakter og leasingfordringer av standarden. Hvordan avsetninger for forventede kredittap på finansielle eiendeler skal måles, avhenger av om kredittrisikoen har økt vesentlig siden førstegangsinnregning. Ved førstegangsinnregning og dersom kredittrisikoen ikke har økt betydelig, skal avsetningen tilsvare 12 måneders forventet tap. Dersom kredittrisikoen har økt vesentlig, skal avsetningen tilsvare forventet kredittap over eiendelens levetid. Denne todelte metoden erstatter dagens nedskrivningsmodell.

Endringer i IFRS 4 Anvendelse av IFRS 9 Finansielle instrumenter sammen med IFRS 4 Forsikringskontrakter (2016)

Endringene i IFRS 4 tillater foretak som overveiende driver forsikringsvirksomhet muligheten til å utsette ikrafttredelsesdato for IFRS 9 til 1.januar 2021. Effekten av en slik utsettelse er at de berørte enheter kan fortsette å rapportere i henhold til gjeldende standard, IAS 39 Finansielle instrumenter.

Varig Stjørdal Forsikring gjensidig er et forsikringsforetak og har besluttet å benytte seg av dette unntaket.

IFRS 17 Forsikringskontrakter (2017)

IFRS 17 Forsikringskontrakter etablerer prinsipper for innregning, måling, presentasjon og opplysninger om utstedte forsikringskontrakter. IFRS 17 er en kompleks standard som inneholder noen grunnleggende forskjeller i forhold til gjeldende regnskapsføring av måling av forpliktelser og innregning av fortjeneste. Forsikringskontrakter vil bli innregnet til en risikjustert nåverdi av fremtidige kontantstrømmer pluss et beløp som representerer uopptjent resultat i gruppen av kontrakter (kontraktsmessig servicemargin). Hvis en gruppe av kontrakter er eller blir tapsgivende, vil tapet innregnes umiddelbart. Forsikringsinntekter, forsikringskostnader og finansielle forsikringsinntekter eller -kostnader vil bli presentert separat i resultatoppstillingen. Standarden forventes å påvirke foretakets regnskap gjennom en vesentlig endring av måling og presentasjon av inntekter og kostnader. IASB har besluttet å utsette ikrafttredelsesdatoen til IFRS 17 med ett år til rapporteringsperioder som begynner 1.januar 2022 eller senere.

Øvrige endringer i standarder og fortolkningsuttalelser vil ikke ha vesentlig effekt basert på våre foreløpige vurderinger med den virksomheten foretaket har per i dag.

Kontantstrømoppstilling

Kontantstrømmer fra driftsaktiviteter presenteres etter den direkte metoden, som gir opplysninger om vesentlige klasser av inn- og utbetalinger.

Innregning av inntekter og kostnader

Premieinntekter mv.

Forsikringspremier inntektsføres i takt med forsikringsperioden. Opptjente bruttopremier beregnes med utgangspunkt i de beløp foretaket har mottatt eller har til gode for forsikringsavtaler hvor forsikringsperioden er påbegynt før periodens avslutning (forfalte bruttopremier). Ved periodeslutt foretas en tidsavgrensning hvor forfalt premie som vedrører neste år periodiseres (endring i avsetning for ikke opptjent bruttopremie). Premieinntekter for egen regning beregnes ved at tilsvarende periodisering gjøres for premie for avgitt gjenforsikring, som reduserer de tilsvarende brutto premiebeløpene. Premie for mottatt gjenforsikring klassifiseres som forfalte bruttopremier, og periodiseres i takt med forsikringsperioden.

Erstatningskostnader

Erstatningskostnader består av betalte bruttoerstatninger redusert med gjenforsikringsandel, i tillegg til endring i brutto erstatningsavsetning, også redusert med gjenforsikringsandel. Direkte og indirekte skadebehandlingskostnader inngår i erstatningskostnadene. Erstatningskostnadene inneholder avviklingstap/-gevinst på tidligere års avsetninger.

Forsikringsrelaterte driftskostnader

Forsikringsrelaterte driftskostnader består av forsikringsrelaterte administrasjonskostnader inkludert provisjoner for mottatt gjenforsikring og salgskostnader.

Netto inntekter fra investeringer

Finansinntekter består av renteinntekter på finansielle investeringer, mottatt utbytte, realiserte gevinster knyttet til finansielle eiendeler, endring i virkelig verdi av finansielle eiendeler til virkelig verdi over resultatet, samt gevinster på finansielle derivater. Renteinntekter innregnes i resultatet ved bruk av effektiv rente-metode.

Finanskostnader består av rentekostnader på lån, realiserte tap knyttet til finansielle eiendeler, endringer i virkelig verdi av finansielle eiendeler til virkelig verdi over resultatet, resultatført verdifall på finansielle eiendeler og resultatført tap på finansielle derivater.

Alle lånekostnader innregnes i resultatet ved bruk av effektiv rente-metoden.

Materielle eiendeler

Eierbenyttet eiendom, anlegg og utstyr

Innregning og måling

Eierbenyttet eiendom, anlegg og utstyr vurderes til anskaffelseskost, fratrukket akkumulerte avskrivninger og akkumulerte tap ved verdifall. Anskaffelseskost inkluderer utgifter som er direkte henførbare til kjøp av eiendelen. Når utstyr eller vesentlige enkeltdeler har ulik utnyttbar levetid, regnskapsføres de som separate komponenter.

Eierbenyttet eiendom defineres som eiendom som brukes av Varig Stjørdal Forsikring gjensidig i utøvelse av sin virksomhet.

Etterfølgende utgifter

Etterfølgende utgifter innregnes i eiendelens balanseførte verdi hvis det er sannsynlig at de fremtidige økonomiske fordelene tilknyttet eiendelen vil tilflyte foretaket, og utgiften tilknyttet eiendelen kan måles pålitelig. Hvis den etterfølgende utgiften er påløpt for å erstatte en del av eierbenyttet eiendom, anlegg og utstyr, aktiveres kostnaden og balanseført verdi av det som erstattes fraregnes. Utgifter til reparasjoner og vedlikehold innregnes umiddelbart i resultatet når de påløper.

Avskrivninger

Hver komponent av eierbenyttet eiendom, anlegg og utstyr avskrives lineært over estimert utnyttbar levetid. Tomter, fritidshus og hytter avskrives ikke. Den forventede utnyttbare levetiden for inneværende og sammenlignbare perioder er som følger:

- eierbenyttet eiendom: 10-50 år
- anlegg og utstyr : 3-10 år

Avskrivningsmetode, forventet utnyttbar levetid og restverdi vurderes årlig. Eiendelen nedskrives dersom gjenvinnbart beløp er lavere enn balanseført verdi.

Investerings eiendommer

Eiendom som leies ut eller er rene investeringsobjekter, eller begge deler klassifiseres som investerings eiendommer. Disse eiendommene benyttes ikke i produksjon, levering av varer eller tjenester, eller til administrative formål.

Ved førstegangsinregning vurderes investerings eiendommene til kost, det vil si kjøpesum inkludert direkte henførbare kostnader ved kjøpet. Innvesterings eiendommer avskrives ikke.

Investerings eiendommene vurderes deretter til virkelig verdi, og alle verdiendringer innregnes i resultatet.

Virkelig verdi baseres på markedspriser, eventuelt justert for forskjeller i type, lokasjon eller tilstand til den enkelte eiendom. Der markedspriser ikke er tilgjengelig vurderes eiendommene individuelt ved at forventet fremtid netto kontantstrøm diskonteres med avkastningskravet for den enkelte investering. I netto kontantstrøm hensyntas eksisterende leiekontrakter og forventninger om fremtidig leieinntekter basert på dagens utleiemarked. Avkastningskravet fastsettes ut fra forventet fremtidig risikofri rente og en individuelt fastsatt risikopremie, avhengig av utleiesituasjon og byggets beliggenhet og standard.

Det foretas også en vurdering mot observerte markedspriser. Verdsettelsen utføres både av ekstern og intern ekspertise, som har betydelig erfaring i å verdsette tilsvarende eiendommer i geografiske områder hvor foretakets investerings eiendommer er lokalisert. Ved bruksendringer og reklassifisering til eierbenyttet eiendom, benyttes virkelig verdi på reklassifiseringstidspunktet som anskaffelseskost for etterfølgende måling.

Forsikringstekniske avsetninger

Avsetning for ikke opptjent bruttopremie

Avsetningen for ikke opptjent bruttopremie er en periodisering av forfalte premier. Avsetningen er relatert til de uopptjente delene av den forfalte premien. Det er ikke gjort fradrag for kostnader av noe slag før den forfalte premien er periodisert.

Brutto erstatningsavsetning

Erstatningsavsetningen skal dekke forventede fremtidige erstatningsutbetalinger for skadetilfeller som på rapporteringstidspunktet er inntruffet, men ikke ferdig oppgjort. Dette inkluderer både meldte saker (RBNS - reported but not settled) og skader som er inntruffet, men ikke meldt (IBNR - incurred but not reported). Avsetningene knyttet til kjente skader er individuelt vurdert av oppgjørsapparatet, mens IBNR-avsetningene er basert på erfaringstall, hvor man tar utgangspunkt i den tiden det tar fra en skade inntreffer (skadedato) til den meldes (meldt dato). Basert på erfaringer og porteføljens utvikling utarbeides det en statistisk modell for å beregne omfanget av etteranmeldte skader. Modellens godhet måles ved å beregne avvik mellom tidligere etteranmeldte skader og etteranmeldte skader som er estimert av modellen.

Diskontering av erstatningsavsetninger gjennomføres som hovedregel ikke.

Erstatningsavsetningen inneholder et element som skal dekke administrasjonskostnader som påløper i forbindelse med skadeoppgjør.

Tilstrekkelighetstest

Det gjennomføres en årlig tilstrekkelighetstest for å kontrollere at nivået på avsetningene er tilstrekkelige sammenlignet med foretakets forpliktelser. Gjeldende estimat på fremtidige erstatningsutbetalinger for det forsikringsansvaret foretaket har på rapporteringstidspunktet, samt tilhørende kontantstrømmer benyttes ved utførelsen av testen. Dette omfatter både skader som er inntruffet før rapporteringstidspunktet (erstatningsavsetningen) og skader som inntreffer fra rapporteringstidspunktet til neste hovedforfall (premieavsetningen). Eventuelt avvik mellom opprinnelig avsetning og tilstrekkelighetstesten medfører avsetning for ikke avløpt risiko.

Gjenforsikringsandel av brutto forsikringsforpliktelser i skadeforsikring

Gjenforsikringsandel av brutto forsikringsforpliktelser i skadeforsikring klassifiseres som en eiendel i balansen. Gjenforsikringsandel av ikke opptjent bruttopremie og gjenforsikringsandel av brutto erstatningsavsetning inkluderes i gjenforsikringsandel av brutto forsikringsforpliktelser i skadeforsikring. Gjenforsikringsandelen reduseres med forventet tap på krav basert på objektive bevis ved verdifall.

Finansielle instrumenter

Finansielle instrumenter klassifiseres i en av følgende kategorier:

- til virkelig verdi over resultatet
- tilgjengelig for salg
- investeringer som holdes til forfall

- utlån og fordringer
- finansielle derivater
- finansielle forpliktelser til amortisert kost

Innregning og fraregning

Finansielle eiendeler og forpliktelser innregnes når foretaket blir part i instrumentets kontraktmessige vilkår. Førstegangsinnregning er til virkelig verdi, i tillegg til, for instrumenter som ikke er derivater eller måles til virkelig verdi over resultatet, transaksjonskostnader som er direkte henførbare til anskaffelsen eller utstedelsen av den finansielle eiendelen eller den finansielle forpliktelsen. Normalt vil førstegangsinnregning tilsvare transaksjonsprisen. Etter førstegangsinnregning måles instrumentene som beskrevet nedenfor.

Finansielle eiendeler fraregnes når de kontraktmessige rettighetene til kontantstrømmer fra de finansielle eiendelene utløper, eller når foretaket overfører den finansielle eiendelen i en transaksjon hvor all eller tilnærmet all risiko og fortjenestemuligheter knyttet til eierskap av eiendelen overføres.

Til virkelig verdi over resultatet

Finansielle eiendeler og forpliktelser klassifiseres som til virkelig verdi over resultatet dersom de holdes for omsetning eller øremerkes til dette ved førstegangsinnregning. Alle finansielle eiendeler og forpliktelser kan øremerkes til virkelig verdi over resultatet dersom

- klassifiseringen reduserer en mismatch i måling eller innregning som ellers ville ha oppstått som følge av ulike regler for måling av eiendeler og forpliktelser.
- de finansielle eiendelene inngår i en portefølje som løpende måles og rapporteres til virkelig verdi.

Transaksjonsutgifter innregnes i resultatet når de påløper. Finansielle eiendeler til virkelig verdi over resultatet måles til virkelig verdi på rapporteringstidspunktet. Endringer i virkelig verdi innregnes i resultatet.

I kategorien til virkelig verdi over resultatet inngår klassene aksjer og andeler og rentebærende verdipapirer.

Tilgjengelig for salg

Finansielle eiendeler tilgjengelig for salg er ikke-derivate finansielle eiendeler som ved førstegangsinnregning har blitt plassert i denne kategorien, eller som ikke har blitt plassert i noen annen kategori. Etter førstegangsinnregning måles finansielle eiendeler i denne kategorien til virkelig verdi, og gevinst eller tap innregnes i andre resultatkomponenter, med unntak av tap ved verditall, som innregnes i resultatet.

Varig Stjørdal Forsikring gjensidig har ingen finansielle instrumenter i denne kategorien.

Investeringer som holdes til forfall

Investeringer som holdes til forfall er ikke-derivate finansielle eiendeler med faste eller planlagte betalinger i tillegg til en fast forfallsdato, som en virksomhet har intensjoner om og evne til å holde til forfall med unntak av

- de som virksomheten har klassifisert som til virkelig verdi over resultatet ved førstegangsinnregning
- de som tilfredsstiller definisjonen på utlån og fordringer

Investeringer som holdes til forfall måles til amortisert kost ved bruk av effektiv rente-metoden, redusert med eventuelle tap ved verdifall.

I kategorien investeringer som holdes til forfall inngår klassen obligasjoner som holdes til forfall.

Varig Stjørdal Forsikring gjensidig har ingen finansielle instrumenter i denne kategorien.

Utlån og fordringer

Utlån og fordringer er ikke-derivate finansielle eiendeler med faste eller planlagte betalinger. Utlån og fordringer måles til amortisert kost ved bruk av effektiv rente-metoden, redusert med eventuelle tap ved verdifall.

I kategorien utlån og fordringer inngår klassene utlån, fordringer i forbindelse med direkte forretninger og gjenforsikringer, andre fordringer, kontanter og kontantekvivalenter og obligasjoner klassifisert som lån eller fordringer.

Finansielle derivater

Finansielle derivater benyttes i styringen av aksje-, rente- og valutaeksponeringen for å oppnå ønsket risiko og avkastning. Instrumentene benyttes både til handelsformål og for å sikre andre balanseposter. All handel av finansielle derivater foregår innenfor strengt definerte rammer.

Transaksjonsutgifter innregnes i resultatet når de påløper. Etter førstegangsinnregning måles derivatene til virkelig verdi og endringer i verdien innregnes i resultatet.

I kategorien finansielle derivater inngår klassene finansielle derivater målt til virkelig verdi over resultatet.

Varig Stjørdal Forsikring gjensidig har ingen finansielle instrumenter i denne kategorien.

Finansielle forpliktelser til amortisert kost

Finansielle forpliktelser måles til amortisert kost ved bruk av effektiv rente-metoden. Der hvor tidshorizonten for den finansielle forpliktelsens forfallstidspunkt er relativt kort benyttes den nominelle renten ved beregning av amortisert kost.

I kategorien finansielle forpliktelser til amortisert kost inngår ansvarlig lån, rentebærende forpliktelser, andre finansielle forpliktelser og forpliktelser i forbindelse med forsikring og gjenforsikring.

Definisjon av virkelig verdi

Etter førstegangsinnregning måles investeringer til virkelig verdi over resultatet lik den verdi den enkelte eiendel/forpliktelse kan omsettes for i en velordnet transaksjon mellom markedsaktører på måletidspunktet under de gjeldende markedsforhold.

Ved beregning av virkelig verdi benyttes ulike metoder og teknikker avhengig av type finansielle instrumenter og i hvilken grad de handles i aktive markeder. For finansielle instrumenter som omsettes i aktive markeder benyttes noterte markedspriser eller kurser fra forhandlere, mens for finansielle instrumenter som ikke omsettes i et aktivt marked, fastsettes virkelig verdi ved hjelp av egnede verdsettingsmetoder.

For ytterligere beskrivelse av virkelig verdi, se note 13.

Definisjon av amortisert kost

Etter førstegangsinnregning måles investeringer som holdes til forfall, utlån og fordringer og finansielle forpliktelser som ikke måles til virkelig verdi til amortisert kost ved bruk av effektiv rentemetoden. Ved beregning av effektiv rente estimeres fremtidige kontantstrømmer, og alle kontraktsmessige vilkår ved det finansielle instrumentet tas i betraktning. Honorarer betalt eller mottatt mellom partene i kontrakten og transaksjonskostnader som kan henføres direkte til transaksjonen, inngår som en integrert komponent ved fastsettelsen av den effektive renten.

Verdifall på finansielle eiendeler

Utlån, fordringer og investeringer som holdes til forfall

For finansielle eiendeler som ikke måles til virkelig verdi vurderes det på rapporteringstidspunktet om det foreligger objektive bevis for at det har vært en reduksjon i den virkelige verdien av en finansiell eiendel eller gruppe av eiendeler. Objektive bevis kan være informasjon om betalingsanmerkninger, mislighold, utsteder eller låntaker i finansielle vanskeligheter, konkurs eller observerbare data som indikerer at det er en målbar reduksjon i fremtidige kontantstrømmer fra en gruppe finansielle eiendeler, selv om reduksjonen ennå ikke kan knyttes til en individuell finansiell eiendel i gruppen av eiendeler.

Det vurderes først om det eksisterer objektive bevis på verdifall på finansielle eiendeler som individuelt sett er vesentlige. Finansielle eiendeler som ikke er individuelt vesentlige eller som vurderes individuelt, men som ikke er utsatt for verdifall, vurderes gruppevis med hensyn til verdifall. Eiendeler med likeartede kredittrisikokarakteristikker grupperes sammen.

Dersom det foreligger objektive bevis for at en eiendel er utsatt for verdifall, beregnes tap ved verdifall til forskjellen mellom eiendelens balanseførte verdi og nåverdien av estimerte fremtidige kontantstrømmer diskontert med den opprinnelige effektive renten. Tapet innregnes i resultatet.

Tap ved verdifall reverseres dersom reverseringen objektivt kan knyttes til en hendelse som finner sted etter at tapet ble innregnet. Reverseringen skal ikke resultere i at den balanseførte verdien av den finansielle eiendelen overstiger beløpet for det som amortisert kost ville ha vært dersom verdifallet ikke var blitt innregnet på tidspunktet da tapet blir reversert. Reversering av tidligere tap ved verdifall innregnes i resultatet.

Tilgjengelig for salg

For finansielle eiendeler tilgjengelig for salg foretas en vurdering av hvorvidt eiendelene er utsatt for tap ved verdifall hvert kvartal. Dersom en reduksjon i virkelig verdi av en eiendel klassifisert som tilgjengelig for salg, sammenlignet med anskaffelseskost, er vesentlig eller har vart mer enn ni måneder, blir akkumulerte tap ved verdifall, målt til forskjellen mellom anskaffelseskost og nåværende virkelig verdi, fratrukket tap ved verdifall på den finansielle eiendelen som tidligere har

blitt innregnet i resultatet, fjernet fra egenkapitalen og innregnet i resultatet selv om den finansielle eiendelen ikke har blitt fraregnet.

Tap ved verdifall som er innregnet i resultatet reverseres ikke i resultatet, men i andre resultatkomponenter.

Utbytte

Mottatt utbytte fra investeringer innregnes når foretaket har en ubetinget rett til å motta utbyttet. Avgitt utbytte innregnes som en forpliktelse i samsvar med regnskapslovens bestemmelser. Dette innebærer at utbytte fraregnes i egenkapitalen i det regnskapsåret det avsettes for.

Hendelser etter balansedagen

Ny informasjon etter balansedagen om foretakets finansielle stilling på balansedagen er hensyntatt i årsregnskapet. Hendelser etter balansedagen som ikke påvirker foretakets finansielle stilling på balansedagen, men som vil påvirke foretakets finansielle stilling i fremtiden er opplyst om dersom dette er vesentlig.

Pensjoner

Pensjonsforpliktelser vurderes til nåverdien av de fremtidige pensjonsytelser som regnskapsmessig anses som opptjent på rapporteringstidspunktet. Fremtidige pensjonsytelser beregnes med utgangspunkt i forventet lønn på pensjoneringstidspunktet. Pensjonsmidler vurderes til virkelig verdi. Netto pensjonsforpliktelse er differansen mellom nåverdien av de fremtidige pensjonsytelsene og virkelig verdi av pensjonsmidlene. Det avsettes for arbeidsgiveravgift i den perioden en underfinansiering oppstår. Netto pensjonsforpliktelse fremkommer i balansen på linjen for Pensjonsforpliktelser. Eventuell overfinansiering balanseføres i den grad det er sannsynlig at overfinansieringen kan utnyttes. En overfinansiering i en sikret ordning kan ikke motregnes mot en underfinansiering i en usikret ordning. Dersom det er en netto overfinansiering i den sikrede ordningen innregnes denne som Pensjonsmidler.

Periodens pensjonsopptjening (service cost) og netto rentekostnad (-inntekt) resultatføres løpende, og presenteres som en driftskostnad i resultatet. Netto rentekostnad beregnes ved å anvende diskonteringsrenten for forpliktelsen på begynnelsen av perioden på netto forpliktelsen. Netto rentekostnad består derfor av rente på forpliktelsen og avkastning på midlene.

Avvik mellom estimert pensjonsforpliktelse og estimert verdi av pensjonsmidler ved forrige regnskapsår og aktuarberegnet pensjonsforpliktelse og virkelig verdi av pensjonsmidlene ved årets begynnelse innregnes i andre inntekter og kostnader. Disse vil aldri bli reklassifisert over resultatet.

Gevinster og tap på avkortning eller oppgjør av en ytelsesbasert pensjonsordning innregnes i resultatet på det tidspunkt avkortningen eller oppgjøret inntreffer.

Pliktige tilskudd til innskuddsbasert pensjonsordning innregnes som personalkostnader i resultatet når de påløper.

Skatt

Skattekostnad består av summen av periodeskatt og utsatt skatt.

Periodeskatt

Periodeskatt er betalbar skatt på skattepliktig inntekt for året, basert på skattesatser som var vedtatt eller i hovedsak vedtatt på rapporteringstidspunktet, og eventuelle endringer i beregnet periodeskatt for tidligere år.

Utsatt skatt

Utsatt skatt beregnes på bakgrunn av forskjeller mellom balanseførte verdier og skattemessige verdier av eiendeler og forpliktelser på rapporteringstidspunktet. Forpliktelser ved utsatt skatt innregnes for alle skatteøkende midlertidige forskjeller. Eiendeler ved utsatt skatt innregnes for alle skattereduserende midlertidige forskjeller i den grad det er sannsynlig at det oppstår fremtidige skattepliktige inntekter som de skattereduserende midlertidige forskjellene kan utnyttes mot. Dersom utsatt skatt oppstår i forbindelse med førstegangsinnregning av en forpliktelse eller eiendel overtatt i en transaksjon som ikke er en virksomhetssammenslutning, og den ikke påvirker det finansielle eller skattepliktige resultatet på transaksjonstidspunktet, blir den ikke innregnet.

Innregning

Periodeskatt og utsatt skatt innregnes som kostnad eller inntekt i resultatregnskapet, med unntak av utsatt skatt på poster som er innregnet i andre resultatkomponenter, hvor skatten da innregnes i andre resultatkomponenter, eller i de tilfeller hvor den oppstår som følge av en virksomhetssammenslutning. Ved virksomhetssammenslutning beregnes utsatt skatt på differansen mellom virkelig verdi av eiendeler og forpliktelser overtatt i virksomhetssammenslutning og deres balanseførte verdi.

Transaksjoner med samarbeidende selskaper

Varig Stjørdal Forsikring gjensidig opererer som agent på vegne av Gjensidige Forsikring ASA. For disse tjenestene mottas det provisjoner. For de tjenester Gjensidige Forsikring ASA yter Varig Stjørdal Forsikring gjensidig ved å drifte brannforretningen, betales en godtgjørelse til Gjensidige Forsikring ASA. Det samme gjelder øvrig bistand.

2. Bruk av estimater

Utarbeidelsen av regnskapet i samsvar med IFRS og anvendelsen av de valgte regnskapsprinsipper innebærer at ledelsen må foreta vurderinger, utarbeide estimater og anvende forutsetninger som påvirker balanseført verdi av eiendeler og forpliktelser, inntekter og kostnader. Estimaterne og de tilhørende forutsetningene er basert på historisk erfaring og andre faktorer som er vurdert å være forsvarlig basert på de underliggende forholdene. Faktiske tall kan avvike fra disse estimatene. Estimaterne og de tilhørende forutsetninger blir gjennomgått regelmessig. Endringer i regnskapsmessige estimater innregnes i den perioden estimatene endres hvis endringen kun påvirker denne perioden, eller både i den perioden estimatene endres og i fremtidige perioder hvis endringene påvirker både eksisterende og fremtidige perioder.

Nedenfor omtales de regnskapsprinsippene som benyttes av Varig Stjørdal Forsikring gjensidig, hvor vurderinger, estimater og forutsetninger kan avvike vesentlig fra de faktiske resultatene.

Forsikringstekniske avsetninger

Bruk av estimater ved beregning av forsikringstekniske avsetninger gjelder hovedsakelig erstatningsavsetninger.

Forsikringsprodukter deles i hovedsak i to hovedgrupper, bransjer med kort eller lang avviklingstid. Med avviklingstid menes hvor lang tid det går fra et tap eller en skade inntreffer (skadedato) til tapet eller skaden er meldt og deretter utbetalt eller oppgjort. Korthalede bransjer er for eksempel forsikring av bygninger, mens langhalede bransjer primært omfatter forsikring av personer. Usikkerheten i korthalede bransjer er i hovedsak knyttet til skadens størrelse. Brannkassen har kun forsikringsprodukter i den korthalede gruppen.

3. Risiko og kapitalstyring

Oversikt

Risikostyring er en del av den daglige virksomheten i Varig Stjørdal Forsikring gjensidig. En helhetlig styring av risiko sikrer at ulike risikoer vurderes og håndteres på en konsistent måte. Formålet med risikostyring i Varig Stjørdal Forsikring gjensidig er at risikoeksponeringen ikke skal overstige risikoevnen. Gjennom en sterk risikostyring vil risikoer identifiseres, analyseres, kvantifiseres og styres både med sikte på å redusere usikkerhet og store økonomiske tap. Foretaket sin virksomhet innebærer både forsikringsmessig og finansiell risiko. Den forsikringsmessige risiko er knyttet til brann- og naturskadeforsikring overfor foretakets kunder, mens finansrisikoen er relatert til foretakets investeringsrisiko hovedsakelig knyttet til foretakets kapitalforvaltning.

Organisering

Styret har det overordnede ansvar for at risikonivået er tilfredsstillende sett i forhold til foretaket sin soliditet og risikovilje. Dette innebærer å sikre at det eksisterer nødvendige retningslinjer, rutiner og rapportering for en tilfredsstillende risikostyring og for at lover og forskrifter etterleves, samt at arbeidet med risikostyring og internkontroll er hensiktsmessig organisert og dokumentert.

Daglig leder er ansvarlig for risikostyringen. Det pågår en kontinuerlig prosess for å forebygge og avdekke etterlevelsrisiko ift. lover og forskrifter, samt interne policies og instruksjoner.

Forsikringsrisiko

Hovedgrunnlaget for forsikring er overføring av risiko fra forsikringstaker til forsikringssselskap. Varig Stjørdal Forsikring gjensidig mottar forsikringspremie fra et stort antall forsikringstakere, og til gjengjeld forplikter man seg som forsikringsgiver til å betale erstatning dersom en skade inntreffer. Forsikringsrisiko vil derfor utgjøre en stor del av den totale risikoeksponeringen. Forsikringspremier mottas på forhånd, og avsettes for å dekke fremtidige skadeutbetalinger. Risikoen i en enkelt forsikringskontrakt er sannsynligheten for at den forsikrede hendelse inntreffer og usikkerheten med

hensyn til størrelsen av det påfølgende erstatningsbeløpet. Det ligger i forsikringskontraktens natur at denne risikoen er tilfeldig og derfor må estimeres.

Erfaring viser at jo større en portefølje av ensartede forsikringskontrakter er, desto mindre vil den relative variabiliteten omkring det forventede resultat være. Dessuten vil en mer diversifisert portefølje ha mindre sannsynlighet for påvirkning fra endringer i en delportefølje. Ved utforming av tegningspolicy er det tatt sikte på spredning mellom ulike typer forsikringsrisiko samt å oppnå en tilstrekkelig stor forsikringsbestand innenfor hver kategori til å redusere variabiliteten i det forventede resultatet.

Faktorer som kan ha negativ innvirkning på forsikringsrisiko i brannforsikring kan være mangel på risikospredning når det gjelder risikotype, forsikringssum og art av næringsvirksomhet som forsikringen dekker. Uventet økning i inflasjonen vil også ha negativ effekt på skadeutbetalinger.

Varig Stjørdal Forsikring gjensidig tilbyr brannforsikringsprodukter og tilhørende naturskadeforsikring rettet mot privatkunder, landbruk og næringsliv i sitt geografiske konsesjonsområde. Brannkassen er selv ansvarlig for de brannskader som inntreffer for sine kunder. Siden det er stor variasjon i brannskadenes størrelse er det kjøpt reassuransebeskyttelse hos Gjensidige Forsikring ASA. For 2019 er egenregningen 3.000.000 kroner; dvs at kun skader opp til denne grensen belaster brannkassens regnskap. Reassuranseprogrammet består hovedsakelig av ikke-proporsjonal reassuranse og er basert på beregnet eksponering, skadehistorikk og kapitalstruktur. Reassuransefunksjonen administreres i Gjensidige Forsikring ASA, som også inkluderer administrasjon av reassuranseprogrammet for de samarbeidende brannkassenes brannforsikring.

Naturskadeforsikring i Norge ivaretas gjennom et obligatorisk medlemskap i Norsk Naturskadepool. Dette er en ordning myndighetene har bedt norske forsikringsselskaper administrere, og naturskadepremien fastsettes av myndighetene. Premien innkreves av forsikringsselskapene i tilknytning til brannforsikrede objekter. Gjennom denne ordningen blir Varig Stjørdal Forsikring gjensidig eksponert for sin markedsandel (basert på brannforsikringssum) av summen av erstatningene i det norske markedet. Poolen kjøper, på vegne av medlemmene, et eget reassuranseprogram, noe som ytterligere reduserer risikoeksponeringen til medlemsselskapene. Forsikringsrisikoen vurderes som moderat med de reassuransedekninger som er kjøpt.

Skadefrekvens og erstatningsstørrelse

Skadefrekvens og erstatningsstørrelse, gjennomsnittsskade, kan påvirkes av flere faktorer. En økning i skadefrekvens kan være sesongbetont eller skyldes mer varig påvirkning. For forsikring av bygninger, inventar og løsøre vil vinterkulde føre til økt skadefrekvens for eksempel på grunn økt bruk av elektrisk strøm og fyring for oppvarming av hus. Mer varige endringer i skadefrekvensnivå kan oppstå for eksempel på grunn av endret kundeatferd og nye skadetyper. En varig endring i skadefrekvensnivå vil ha stor påvirkning på lønnsomheten. For brannforsikring er skadefrekvensen på et mye lavere nivå enn i mange andre bransjer.

Størrelsen på erstatningsbeløpene påvirkes av flere faktorer. I brannforsikring kan storskader få stor påvirkning på erstatningskostnadene. Antall storskader i løpet av et år viser stor variasjon fra et år til et annet. Dette gjelder spesielt for næringslivsmarkedet. De fleste bransjer vil ha en underliggende utvikling i gjennomsnittlig erstatningsbeløp på grunn av inflasjon. Historisk har skadeinflasjon for bygning vært noe høyere enn konsumprisindeksen.

Varig Stjørdal Forsikring gjensidig håndterer disse risikoene hovedsakelig gjennom tett oppfølging av utviklingen innen brann- og naturskadeforsikring, tegningsstrategi og aktiv skadebehandling.

Sensitivitetsanalyse – forsikringstekniske avsetninger

Beregning av forsikringstekniske avsetninger for en forsikringsportefølje innebærer at man skal finne et anslag for verdien av de fremtidige kontantstrømmer for erstatningsutbetaling, og det vil alltid være elementer av usikkerhet ved slike beregninger. Det er denne type usikkerhet som forbindes med avsetningsrisiko. Usikkerheten vil være avhengig av egenskaper ved risikotypen. Brann- og naturskadeforsikring er risiko med kort avviklingstid og er dermed mindre eksponert for endringer som påvirker erstatningsutbetalinger i fremtiden.

Inflasjonsrisiko ligger latent i de fleste forsikringsprodukter. Effekten vil variere som følge av produktenes utforming og de vilkår som gjelder ved skadeoppgjør.

Endring i inflasjon (+/- 1-prosentpoeng)	2019	2018
Brannforsikring	530.267	334.964
Naturskadeforsikring	24.572	32.372
Totalt	554.839	367.336

Kapitalstyring

Kjernen i forsikring er overføring av risiko, og foretaket er eksponert for risiko både innen forsikrings- og investeringsvirksomheten. Identifisering, kvantifisering og styring av risiko utgjør en vesentlig del av virksomheten. Ethvert forsikringsselskap må sørge for at kapitalbasen er tilstrekkelig i forhold til risikoeksponeringen. På den annen side har solvenskapital, eller egenkapital, en kostnad. Et viktig mål for kapitalstyring er å balansere disse to aspektene. Foretakets mål for kapitalstyring er å sikre tilstrekkelig kapitalisering i forhold til negative utfall uten at det skaper en vanskelig finansiell situasjon, samt sørge for at foretakets kapital anvendes på en mest mulig effektiv måte.

Strategi og reglement for kapitalforvaltningen spesifiserer kravene til foretakets kapital. Kapitalstyringen følges opp av daglig leder som påser at kravene gitt av styret etterleves.

Forsikringsvirksomheten er underlagt kapitalkrav fra myndighetene. Kapitalsituasjon for foretaket rapporteres til relevante tilsynsmyndigheter. For foretaket er gjeldende regulatorisk krav basert på standardformelen gitt i Solvens II-regelverket. Foretaket har en sterk kapitalisering.

Regulatorisk kapitalkrav

Det regulatoriske kapitalkravet er beregnet ved bruk av standardformel i henhold til Solvens II-regler. Kapitalkravet for foretaket er 98,4 millioner kroner ved årsslutt. Tellende kapital er 256,3 millioner kroner. Dette gir en solvensmargin på 260 prosent.

Kapitalsituasjonen beregnes basert på foretakets forståelse og tolkning av krav og premisser gitt i lov og forskrift.

Note 3 er i hele tusen.

Tabell 1 – Regulatorisk solvenskapitalkrav (SCR)

	2019	2018
Tellende kapital til å dekke solvenskapitalkravet	256.265	224.700
Solvenskapitalkrav (SCR)	98.429	73.811
Overskuddskapital	157.836	150.889
Solvensmargin etter Solvency II	260 %	304 %

Tellende kapital til å møte solvenskapitalkravet er differansen mellom eiendeler og forpliktelser beregnet i henhold til Solvens II prinsipper, justert for foreslått utbytte og ansvarlig lånekapital.

I tillegg til solvenskapitalkravet er det definert et absolutt minimums kapitalbehov. Dette kalles minstekapitalkravet (MCR). Faller kapitalen under dette nivået, vil det være forbudt å fortsette virksomheten.

Det er et regulatorisk minstekapitalkrav som skal være mellom 25 prosent og 45 prosent av solvenskapitalkravet.

Tabell 2 – Regulatorisk minstekapitalkrav (MCR)

	2019	2018
Minstekapitalkrav øvre grense (45% av SCR)	44.293	33.215
Minstekapitalkrav nedre grense (25% av SCR)	24.607	18.453
Absolutt minstekapitalkrav (EUR 2,5 mill.)	25.000	23.882
Minstekapitalkrav (MCR)	25.630	23.882
Forholdet mellom tellende ansvarlig kapital og MCR	922 %	861 %

Tellende kapital er delt inn i tre kapitalgrupper i henhold til Solvens II-regelverket. Foretaket har i hovedsak kapital i kapitalgruppe 1, som regnes for å være kapital av beste kvalitet. Av samlet tellende kapital kommer 231,1 millioner kroner fra kapitalgruppe 1.

Kapital i kapitalgruppe 2 består av avsetning til naturskadekapital. Naturskadekapital er kapital som bare kan brukes til å dekke krav etter naturskader, men som i en insolvent situasjon også kan benyttes til å dekke andre forpliktelser.

Foretaket har ikke kapital i kapitalgruppe 3.

Tabell 3 – Tellende kapital til å møte kravet til kapital

	2019	2018
Basiskapital:		
- Kapitalgruppe 1	231.094	200.904
- Kapitalgruppe 2	5.126	4.776
- Kapitalgruppe 3	0	
Sum basiskapital	236.220	205.680
Supplerende kapital	0	0
Total tellende ansvarlig kapital MCR	236.220	205.680
- Kapitalgruppe 2 for Solvency II formål	20.045	19.020
Total tellende ansvarlig kapital SCR	256.265	224.700

De viktigste forskjellene mellom verddivurdering i henhold til Solvens II-prinsipper og regnskapsprinsipper er:

- Immaterielle eiendeler er verdsatt til null under Solvens II
- Hold-til-forfall-obligasjoner er vurdert til virkelig verdi under Solvens II, mens amortisert kost brukes for regnskapsformål
- Forsikringstekniske avsetninger er vurdert annerledes (se nedenfor for mer informasjon)
- Kundefordringer verdsettes til null i Solvens II, da kontantstrømmen relatert til disse inngår i beregningen av forsikringstekniske avsetninger (premieavsetningen)
- Garantiordningen er behandlet som en forpliktelse under Solvens II, mens det regnes som egenkapital i henhold til regnskapsprinsipper
- Ulik verddivurdering av utsatt skatt som følge av forskjellene ovenfor

Ifølge Solvens II-prinsipper er forsikringstekniske avsetninger gitt ved summen av et beste estimat og en risikomargin. For skadeforsikring kan beste estimat for forsikringstekniske avsetninger deles opp i premieavsetninger og erstatningsavsetninger. Tabellene nedenfor viser de forsikringstekniske avsetningene for foretaket i henhold til Solvens II-prinsipper og regnskapsprinsipper

Tabell 4 – Forsikringstekniske avsetninger

	Regnskap	Solvens II	Forskjell
Erstatningsavsetninger for skadeforsikringer	29.160	27.971	-1.188
Premieavsetning for skadeforsikringer	10.701	6.785	-3.916
Risikomargin		1.516	1.516
Sum forsikringstekniske avsetninger	39.861	36.273	-3.588

Erstatningsavsetningene for skadeforsikringer er diskontert i Solvens II, mens erstatningsavsetningene ikke er diskontert i regnskapstallene. Alle øvrige forutsetninger for Solvens II formål er identiske med de regnskapsmessige forutsetninger.

Premieavsetningene for skadeforsikringer i Solvens II er beregnet som nåverdien av fremtidige kontantstrømmer for ikke avløpt risiko for kontrakter innen kontraktens grense. Premieavsetningene i henhold til regnskapsprinsipper tilsvarer ikke avløpt risiko av forfalt premie for kontrakter som gjelder på verdsettelsestidspunktet, hvor det ikke gjøres fradrag for eventuelle kostnader før den forfalte premien periodiseres. Den praktiske konsekvensen av denne forskjellen er i hovedsak at forventet fremtidig overskudd for kontraktene foretaket er ansvarlig for inkluderes som tellende kapital i Solvens II-balansen. At premieavsetningene i Solvens II er diskontert gir også en forskjell.

En risikomargin inkluderes i de forsikringstekniske avsetningene i henhold til Solvens II-prinsipper. Risikomargin beregnes som kostnaden ved å ha nødvendig kapital for eventuelt å avvikle virksomheten.

Merk at Solvens II rentekurver, uten volatilitetsjustering, benyttes for å beregne forsikringstekniske avsetninger. Ingen overgangsregler benyttes.

Regulatorisk solvenskapitalkrav er bygget opp for å ta høyde for ulike risikokilder.

Markedsrisiko er den største risikoen for Varig Stjørdal Forsikring gjensidig. Innen skadeforsikring er risikoen hovedsakelig knyttet til usikkerhet i forsikringsresultatet for det neste året (premierisiko), samt at risikoen for at erstatningsavsetningene ikke er tilstrekkelige (reserverisiko). Motpartsrisiko og operasjonell risiko bidrar også til kapitalkravet.

Det oppstår en diversifiseringsfordel siden alle risikoene ikke vil inntreffe på samme tid.

Tabell 5 – Regulatorisk solvenskapitalkrav

	2019	2018
Tilgjengelig kapital		
Kapitalkrav for skadeforsikringer	11.820	11.547
Kapitalkrav for markedsrisiko	92.266	67.862
Kapitalkrav for motpartsrisiko	4.576	2.587
Diversifisering	-11.275	-9.506
Basis solvenskapitalkrav	97.386	72.490
Operasjonell risiko	1.043	1.321
Sum regulatorisk solvenskapitalkrav	98.429	73.811

Regulatorisk usikkerhet relatert til Solvens II

Det er fortsatt noe usikkerhet knyttet til hvordan garantiavsetningen skal behandles i Solvens II. Finanstilsynet argumenterer for at garantiavsetningen skal behandles som en forpliktelse under Solvens II. Foretaket er av den oppfatning at særnorske avsetninger som faktisk er et egenkapitalelement, bør behandles som solvenskapital. Foretaket vil fortsette å arbeide for et regelverk i tråd med dette. Inntil en endelig avklaring foreligger er garantiavsetningen behandlet som forpliktelse under Solvens II.

4. Premieinntekter og erstatningskostnader mv. i skadeforsikring

	Brannforretning Norge	Naturforretning Norge	Sum Norge
Forfalte premier			
Brutto – direkte forretning og mottatt proporsjonal gjenforsikring	19.699.478	2.580.422	22.279.900
Gjenforsikringsandel	-1.714.484	-424.467	-2.138.951
For egen regning	17.984.994	2.155.955	20.140.949
Opptjente premier			
Brutto – direkte forretning og mottatt proporsjonal gjenforsikring	20.051.433	2.546.453	22.597.886
Gjenforsikringsandel	-1.714.484	-424.467	-2.138.951
For egen regning	18.336.949	2.121.986	20.458.935
Erstatningskostnader			
Brutto – direkte forretning og mottatt proporsjonal gjenforsikring	-18.496.381	-747.649	-19.244.030
Gjenforsikringsandel	11.044.027	-	11.044.027
For egen regning	-7.452.354	-747.649	-8.200.003
Påløpte brutto erstatningskostnader			
Inntruffet i år brutto	-13.433.087	-991.152	-14.424.239
Inntruffet tidligere år brutto	-5.063.294	243.503	-4.819.791
Avsetning for ikke opptjent bruttopremie	9.477.572	1.223.224	10.700.796
Brutto erstatningsavsetning	27.910.722	1.249.009	29.159.731

5. Kostnader

	2019	2018
Forsikringsrelaterte adm.kostnader:		
Avskrivninger og verdiendringer	106.242	29.184
Lønns- og personalkostnader	9.262.272	8.291.422
Honorarer tillitsvalgte	359.500	455.000
IKT-kostnader	393.473	398.766
Godtgjørelse til revisor (inkl. mva)	283.500	285.915
Andre kostnader	6.214.217	6.115.634
Avgitt kostnader knyttet til mottatt provisjon	-12.923.637	-11.773.788
Avgitt lønns- og personalkostnader salg	-1.812.471	-1.781.087
Avgitt øvrige salgskostnader	-1.371.640	-1.479.184
Sum	511.456	541.861
Salgskostnader:		
Lønns- og personalkostnader	1.812.471	1.781.087
Provisjon	6.620	0
Øvrige salgskostnader	1.371.640	1.479.184
Sum	3.190.731	3.260.272
Spesifikasjon av revisors godtgjørelse:		
Revisjon	232.249	285.915
Attestasjonstjenester	0	0
Revisjon - rådgivning skatt	51.251	0
Rådgivning - annen rådgivning	0	0
Sum	283.500	285.915

6. Lønn og godtgjørelse

	2019	2018
Gjennomsnittlig antall ansatte	11	11
Lønn/godtgjørelse til:		
-Daglig leder	1 037 423	1 034 385
-Årets pensjonsopptjening daglig leder	143 683	132 549
-Skattepliktig del av forsikringer/el kommunikasjon	19 548	18 468
Sum godtgjørelse til tillitsvalgte	359.500	455.000
Styrehonorar:		
Styreleder Torstein Mørseth	97 500	97 500
Nestleder Ebbe A Deraas	49 500	50 000
Medlem Elin Wikmark Darell	40 000	40 000
Medlem Sissel Hovland Nordaune	40 000	40 000
Medlem Mari Bakken Paulsen	40 000	42 500
Medlem Ida Steig	32 500	37 500
Vara Arild Overrein		30 000
Vara Espen Strømberg	5 000	35 000
Vara Mari Ann Lilleby		42 500
Sum	304.500	415.000
-Valgkomite	20 000	15 000
-Generalforsamling	35 000	25 000

Selskapet har en ordning med kollektiv årsbonus for alle ansatte. Ordningen er lik for alle. Det er ikke gitt lån eller stilt sikkerhet overfor ledende ansatte eller tillitsvalgte. Det er ikke inngått avtale om særskilt vederlag ved fratredelse, opphør eller endring i ansettelsesforholdet for daglig leder.

7. Andre forsikringsrelaterte driftskostnader

	2019	2018
Kostnader knyttet til mottatt provisjon	12 923 637	11 773 788
Utbetalt garantiordningen	20 784	0
Sum andre forsikringsrelaterte driftskostnader	12.923.637	11.773.788

8. Transaksjoner mellom Varig Stjørdal Forsikring gjensidig og Gjensidige Forsikring ASA

Til gode hos andre forsikringsselskaper

Våre tilgodehavender fra Gjensidige Forsikring ASA er inkludert i 'andre fordringer' med kr 1.624.407.

Andre forsikringsrelaterte inntekter (provisjoner)

Vi mottar provisjon for salg av forsikringer fra Gjensidige Forsikring ASA, Gjensidige Pensjonsforsikring AS og Gjensidige Bank ASA. Provisjonene fordeler seg slik:

	2019	2018
Mottatt provisjon fra Gjensidige Forsikring ASA	11.375.689	10.720.417
Mottatt provisjon fra Gjensidige Pensjonsforsikring AS	210.794	212.273
Mottatt provisjon fra Gjensidige Bank ASA	9.045	7.004
Sum andre forsikringsrelaterte inntekter	11.595.528	10.939.694

Administrasjonskostnader

Gjensidige Forsikring ASA yter tjenester på flere områder som vi betaler godtgjørelse for. I resultatregnskapet er disse kostnadene inkludert i Forsikringsrelaterte administrasjonskostnader.

	2019	2018
Kostnader brannforretningen	1.223.137	1.264.746
Kostnader øvrige tjenester	496.345	478.905

9. Pensjon

Varig Stjørdal Forsikring gjensidig er forpliktet til å ha en tjenstepensjonsordning etter lov om obligatorisk tjenstepensjon. Foretakets pensjonsordninger oppfyller lovens krav.

Varig Stjørdal Forsikring gjensidig har både innskuddsbaserte og ytelsesbaserte pensjonsordninger for sine ansatte. Den ytelsesbaserte pensjonsordningen er lagt i en egen pensjonskasse og er lukket for nyansatte. Nyansatte blir meldt inn i den innskuddsbaserte pensjonsordningen.

Innskuddsbasert pensjonsordning

Innskuddspensjon er en privat pensjonsordning som er et supplement til folketrygden. Ytelsene fra pensjonsordningen kommer i tillegg til alderspensjon fra folketrygden. Pensjonsalder er 70 år.

Den innskuddsbaserte ordningen er en ordning hvor foretaket betaler faste innskudd til et fond eller en pensjonskasse, og hvor det ikke foreligger noen juridisk eller underforstått forpliktelse til å betale ytterligere innskudd. Satsene er syv prosent av lønn mellom 0 og 7,1 G og 20 prosent av lønn mellom 7,1 og 12 G.

Videre inngår i ordningen uførepensjon, ektefelle-/samboerpensjon og barnpensjon etter nærmere bestemte regler.

Ved årsskiftet er det 6 ansatte som inngår i foretakets innskuddsordning.

Ytelsesbasert pensjonsordning

Beskrivelse av ordningen

Alderspensjon sammen med ytelser fra folketrygden og hensyntatt eventuelle fripoliser fra tidligere arbeidsforhold utgjør ca 70 prosent av lønn ved fratredelsesalder, forutsatt full opptjeningstid på 30 år. Pensjonsalderen er 70 år, men for assurandørene gjelder en pensjonsalder på 65 år.

Den ytelsesbaserte ordningen er en ordning som gir de ansatte kontraktsmessige rettigheter til fremtidige pensjonsytelser. Videre inngår i ordningen uførepensjon, ektefelle-/samboerpensjon og barnpensjon etter nærmere bestemte regler.

I tillegg har Varig Stjørdal Forsikring gjensidig pensjonsforpliktelser overfor enkelte arbeidstakere ut over den ordinære kollektivavtalen. Dette gjelder ansatte med lavere pensjonsalder, arbeidstakere med lønn over 12 G og tilleggspensjoner.

Den ordinære alderspensjonen er en sikret ordning hvor arbeidsgiver bidrar med innbetaling til pensjonsmidler. Pensjon ut over den ordinære kollektivavtalen er en usikret ordning som betales over driften.

Aktuarielle forutsetninger

Fastsatte aktuarielle forutsetninger fremkommer av tabellen. Diskonteringsrenten er den forutsetningen som har størst innvirkning på verdien av pensjonsforpliktelsen. Lønnsregulering, pensjonsregulering og G-regulering er basert på historiske observasjoner og forventet fremtidig inflasjon. Lønnsveksten er satt til 3,14 prosent (3,2), og er justert for alder basert på avtagende lønnskurve. Den ettårige nominelle lønnsveksten 2019/2020 er beregnet til 1,51 prosent (1,71). Årsaken til den lave lønnsveksten er at pensjonsordningen er lukket for nye medlemmer og at gjennomsnittlig alder for ansatte medlemmer er 70,02 år (70,02).

Diskonteringsrenten er basert på en rentekurve som fastsettes med utgangspunkt i OMF-renten (obligasjoner med fortrinnsrett). Diskonteringsrenten er basert på observerte renter frem til cirka ti år. Markedets langsiktige syn på rentenivå er estimert basert på realrentekrav, inflasjon og fremtidig kredittrisiko. I perioden mellom de observerte renter og de langsiktige markedsforventninger er det gjort en interpolasjon. Det er således beregnet en diskonteringskurve for hvert år som det skal utbetales pensjon.

Sensitivitetsanalysen er basert på at kun én forutsetning endres om gangen og at alle andre holdes konstant. Dette er sjelden tilfelle da flere av forutsetningene samvarierer. Sensitivitetsanalysen er utarbeidet ved bruk av samme metode som er lagt til grunn i den aktuarielle beregningen av pensjonsforpliktelsen i balansen.

Risiko

Risiko i netto pensjonsforpliktelse er en kombinasjon av selve pensjonsordningen, pensjonsforpliktelsen, pensjonsmidler, finansieringsnivå og samvariasjon mellom pensjonsforpliktelser og pensjonsmidler.

Varig Stjørdal Forsikring gjensidig er utsatt for finansiell risiko siden pensjonsmidlene forvaltes i Gjensidige Pensjonskasse som en investeringsvalgportefølje. Finansiell risiko er knyttet til investeringer i aksjer, rentebærende verdipapirer og eiendom. Investeringer foretas hovedsakelig i verdipapirfond og obligasjoner. Den finansielle risikoen omfatter aksje-, rente-, kreditt-, valuta- og likviditetsrisiko, hvorav den største risikofaktoren er renterisiko.

Finansiell risiko i pensjonsmidler estimeres ved bruk av definerte stressparametere for hver aktivaklasse samt forutsetninger om hvordan utviklingen i de ulike aktivaklassene samvarierer.

Renterisiko

Pensjonsmidlenes eksponering mot renterisiko ansees som moderat som følge av at markedsverdivektet durasjon er på ca 3,6 år. Porteføljeverdien vil falle med cirka 3,6 prosent ved et parallelt skift i rentekurven på pluss ett prosentpoeng.

Pensjonsforpliktelsen vil stige med 9,70 prosent ved et parallelt skift i hele rentekurven (rentefall) på minus et prosentpoeng. Verdien vil falle med 10,76 prosent ved en renteøkning på ett prosentpoeng.

Kredittrisiko

Pensjonsmidlenes eksponering mot kredittrisiko ansees som moderat. Hovedtyngden av pensjonskassens renteinvesteringer skal være innenfor «investment grade». Dersom kredittrisiko på global basis økte med en faktor tilsvarende den faktoren som brukes i stresstester for pensjonskasser (tilsvarende en forverring mot 99,5 prosent percentilen) ville det lede til et fall på cirka 9 prosent i obligasjonsporteføljen.

Pensjonsforpliktelsene er eksponert mot noe kredittrisiko da den norske OMF-renten, som er utgangspunkt for fastleggelsen av diskonteringsrente, inneholder en viss kredittrisiko.

Levetid og uførhet

Levetidsforutsetningene er basert på tabellen K2013BE som rapportert av FNO (Finans Norge) AS.

Uførehyppigheten er basert på tabellen IR73. Denne måler uførheten på lang sikt. Forekomsten av uførhet er lav sammenliknet med mange andre arbeidsgivere.

Selskapets ansatte kan bli involvert i større katastrofelignende hendelser som flyulykker, bussulykker, tilskuer til sportsarrangement eller hendelser på arbeidsplassen. Dersom en slik hendelse inntreffer vil pensjonsforpliktelsen kunne øke betraktelig. Det er investert i katastrofeforsikringer som gjør at selskapet får erstatning dersom en slik hendelse inntreffer.

Lønnsutvikling

De fremtidige pensjonsytelsene avhenger av den fremtidige lønnsutvikling og utviklingen i Folketrygdens grunnbeløp (G). Dersom selskapets lønnsutvikling er lavere enn økningen i G, reduseres ytelsene.

Lønnsvekst vil avvike fra den banen som er fastlagt ved at ansatte får høyere eller lavere lønnsvekst enn det som banen tilsier. Selskapet styrer lønnsutvikling for ansatte basert på tariffavtaler og individuelle avtaler. Fra år til år kan det forekomme hopp i lønnsnivå.

Dersom lønnsveksten blir ett prosentpoeng høyere vil det føre til 0,57 prosent økning av forpliktelsen. Dersom lønnsveksten blir ett prosentpoeng lavere faller forpliktelsen med 3,74 prosent. Dersom G øker med ett prosentpoeng faller forpliktelsen med 2,76 prosent.

Minstekrav til nivået på pensjonsmidler

Pensjonsmidlene må tilfredsstillende visse minstekrav definert i norsk lov, forskrifter og pålegg fra Finanstilsynet.

Dersom nivået på pensjonsmidlene blir lavere enn en nedre grense, vil selskapet måtte innbetale ekstra pensjonsmidler for å dekke opp for den nedre grensen. Under visse forutsetninger vil også selskapet få tilbakebetalt pensjonsmidler.

I Gjensidige Pensjonskasse måles risiko basert på krav fastsatt av Finanstilsynet i form av stresstester. Disse testene skal reflektere 99,5 prosent «value at risk». Pensjonskassen har en bufferkapitalutnyttelse på cirka 75 prosent, noe som tilsier at det ikke er krav om å tilføre pensjonsmidler for å bedre pensjonskassens soliditet.

Privat avtalefestet pensjonsordning (AFP)

Varig Stjørdal Forsikring gjensidig er som medlem i FNO tilknyttet AFP-avtale for sine ansatte. AFP er en ytelsesbasert ordning som er finansiert i fellesskap av svært mange arbeidsgivere.

Pensjonsordningens administrator har ikke fremlagt beregninger som fordeler pensjonsordningens midler eller forpliktelser til de enkelte medlemsforetakene. Foretaket innregner således ordningen som en innskuddsordning.

Dersom pensjonsordningens administrator framlegger slike fordelinger kan det lede til at ordningen skal innregnes som en ytelsesordning. Imidlertid er det vanskelig å fremkomme med fordelingsnøkler som kan aksepteres av foretaket. En fordelingsnøkkel basert på foretakets andel av samlet årlig lønn vil ikke kunne aksepteres da denne nøkkelen er for enkel og ikke vil reflektere de økonomiske forpliktelsene på en adekvat måte.

	Sikret 2019	Usikret 2019	Sum 2019	Sikret 2018	Usikret 2018	Sum 2018
Antall aktive medlemmer	5	1	6	5	1	6
Antall pensjonister	14	9	23	13	9	22
Nåverdi av pensjonsforpliktelsen						
Pr. 01.01	27.747.528	2.747.240	30.494.767	26.963.948	2.832.791	29.796.739
Korreksjon av åpningsbalansen			0			0
Årets pensjonsoppløsing	219.314	49.991	269.304	199.501	49.880	249.381
Arbeidsgiveravgift av årets oppløsing	41.889	9.548	51.437	38.105	9.527	47.632
Rentekostnad	805.806	79.817	885.623	692.973	72.803	765.776
Fjernet KPI-regulering av løpende pensjoner	0	0	0	0	0	0
Aktuarielle gevinster og tap	913.654	-506.849	406.805	-83.443	-54.647	-138.090
Utbetalte ytelser	-1.662.886	-137.424	-1.800.310	-1.407.092	-136.956	-1.544.048
Arbeidsgiveravgift av innbetalte pensjonsmidler	-209.146	-26.248	-235.394	0	-26.159	-26.159
Virksomhetssammenslutning	0	0	0	0	0	0
Virkning av den øvre grense for eiendelen	-209.136	0	-209.136	1.343.535	0	1.343.535
Kursendringer i utenlandsk valuta			0			0
Pr. 31.12	27.647.023	2.216.074	29.863.097	27.747.528	2.747.240	30.494.767
Beløp innregnet i balansen						
Nåverdi av pensjonsforpliktelsen	27.647.023	2.216.074	29.863.097	27.747.528	2.747.240	30.494.767
Virkelig verdi av pensjonsmidlene	-31.374.262	0	-31.374.262	-28.771.818	0	-28.771.818
Netto pensjonsforpliktelse/(pensjonsmidler)	-3.727.239	2.216.074	-1.511.166	-1.024.290	2.747.240	1.722.950
Virkelig verdi av pensjonsmidlene						
Pr. 01.01	28.771.818	0	28.771.818	31.070.534	0	31.070.534
Renteinntekt	836.330	0	836.330	798.513	0	798.513
Avkastning ut over renteinntekt	2.333.998	0	2.333.998	-1.690.138	0	-1.690.138
Bidrag fra arbeidsgiver	1.304.149	26.248	1.330.397	0	26.159	26.159
Utbetalte ytelser	-1.662.886	0	-1.662.886	-1.407.092	0	-1.407.092
Arbeidsgiveravgift av innbetalte pensjonsmidler	-209.146	-26.248	-235.394	0	-26.159	-26.159
Overtakelse/oppkjøp	0	0	0	0	0	0
Oppgjør	0	0	0	0	0	0
Pr. 31.12	31.374.262	0	31.374.262	28.771.818	0	28.771.818
Pensjonskostnad innregnet i resultatet						
Årets pensjonsoppløsing	219.314	49.991	269.304	199.501	49.880	249.381
Rentekostnad	805.806	79.817	885.623	692.973	72.803	765.776
Renteinntekt	-836.330	0	-836.330	-798.513	0	-798.513
Fjernet KPI-regulering av løpende pensjoner	0	0	0	0	0	0
Arbeidsgiveravgift	41.889	9.548	51.437	38.105	9.527	47.632
Pensjonskostnad	230.679	139.356	370.034	132.066	132.210	264.276
Kostnader er innregnet i følgende regnskapslinje i resultatregnskapet						
Forsikringsrelaterte adm kostnader inkl. provisjon for mottatt gjenforsikring og salgskostnader	230.679	139.356	370.034	132.066	132.210	264.276
Ny måling av netto ytelsesbasert pensjonsforpliktelse/-eiendel innregnet i andre inntekter og kostnader						
Akkumulert beløp pr. 01.01.			21.938.056			19.042.473
Avkastningen på pensjonsmidler			-2.333.998			1.690.138
Endringer i demografiske forutsetninger			-343.763			633.345
Endringer i økonomiske forutsetninger			750.568			-771.435
Virkingen av den øvre grensen for eiendelen			-209.136			1.343.535
Akkumulert beløp pr. 31.12.			19.801.727			21.938.056

Aktuarielle forutsetninger			
Diskonteringsrente	2,21 %		2,98 %
Lønsregulering	3,14 %		3,20 %
Endring i folketrygdens grunnbeløp	3,14 %		3,20 %
Pensjonsregulering	0,00 %		0,00 %
Øvrige spesifikasjoner			
Beløp innregnet som kostnad for bidrag til den innskuddsbaserte pensjonsordningen	235.415		274.236
Beløp innregnet som kostnad for bidrag til Fellesordningen for LO/NHO	129.149		90.220
Forventet innbetaling til Fellesordningen for LO/NHO neste år	129.278		90.310
Forventet innbetaling til den ytelsesbaserte pensjonsordningen neste år	1.304.149		
Prosent	Endring i pensjonsforpliktelse 2019		Endring i pensjonsforpliktelse 2018
Sensitivitet			
10 % økt dødelighet	-5,43 %		-4,00 %
10 % redusert dødelighet	0,88 %		3,00 %
+ 1 %-poeng diskonteringsrente	10,76 %		-8,90 %
- 1 %-poeng diskonteringsrente	9,70 %		13,50 %
+ 1 %-poeng lønnsjustering	0,57 %		2,80 %
- 1 %-poeng lønnsjustering	-3,74 %		-2,50 %
+ 1 %-poeng G-regulering	-2,76 %		-1,10 %
- 1 %-poeng G-regulering	-0,82 %		1,10 %
+ 1 %-poeng pensjonsregulering	8,20 %		12,20 %
- 1 %-poeng pensjonsregulering	-1,82 %		0,00 %

Verdsettelseshierarki 2019	Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3	SUM
	Kvoterte priser i aktive markeder	Verdsett teknikk basert på obs. markedsdata	Verdsett teknikk basert på ikke obs. markedsdata	pr. 31.12.2019
Aksjer og andeler	-	2 698 187	-	2.698.187
Obligasjoner	-	27 891 719	-	27.891.719
Derivater	-	784 357	-	784.357
Sum	-	31.374.262	-	31.374.262

Verdsettelseshierarki 2018	Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3	SUM
	Kvoterte priser i aktive markeder	Verdsett teknikk basert på obs. markedsdata	Verdsett teknikk basert på ikke obs. markedsdata	pr. 31.12.2018
Aksjer og andeler	-	1 697 537	-	1.697.537
Obligasjoner	-	26 441 301	-	26.441.301
Derivater	-	632 980	-	632.980
Sum	-	28.771.818	-	28.771.818

10. Skatt

	2019	2018
Midlertidige forskjeller:		
Driftsmidler	-5 446 792	-5 988 941
Pensjonsforpliktelse	1 511 166	-1 722 949
Sikkerhetsavsetning	8 378 580	9 425 903
Sum midlertidige forskjeller	4 442 954	1 714 013
Aksjer, andeler, obligasjoner og ovrig verdipapirer	30 772	1 254 955
Akkumulert skattemessig underskudd		-
Netto midlertidige forskjeller	4 473 726	2 968 968
Utsatt skatt/(utsatt skattefordel) (25%)	1 118 432	742 242
Beregning av skattepliktig inntekt:		
Resultat før skattekostnad	33 388 578	-10 120 622
Avvik resultat mellom beregnet og utlignet skatt	-	21 255
Estimatavvik pensjonsforpliktelser	2 136 329	-2 895 583
Endring i midlertidige forskjeller over resultatet	-2 728 945	4 251 410
Permanente forskjeller	102 776	3 199
Korreksjon tidligere år		
Regnskapsmessig gevinst/tap ved salg av aksjer	-19 932 989	-6 352 874
Tilbakeføring av verdired. finansielle omlopsmidler	-358 373	16 012 349
Aksjeutbytte etter fritaksmetoden	-743 044	-709 860
Tilbakeføring 3 % av skattefrie inntekter etter fritaksmetoden	22 291	21 296
Kundeutbytte	-3 120 302	-
Ikke fradragberettiget rente på ilignet skatt		
Endring garantiordning og naturskadefond	-	-
Benyttelse av fremførbart underskudd	-3 052 210	
Skattepliktig inntekt	5 714 111	230 570
Benyttelse av fremførbart underskudd		-
Fremførbart underskudd		-
Betalbar skatt	1 428 528	57 643
Spesifikasjon av skattekostnad		
Betalbar skatt	1 428 528	57 643
Formuesskatt	325 000	315 000
Endring utsatt skatt/utsatt skattefordel	376 189	-1 452 232
Endring utsatt skatt/utsatt skattefordel som følge av poster som ikke kan reklassifiseres til resultatet (aktuarielt tap/gevinst)	-534 082	723 897
Implementeringseffekt ny forskrift (endring i skattesats)		
Korreksjon tidligere år		-1 669
Skattekostnad i regnskapet	1 595 635	-357 361
Avstemning av skattekostnad		
Skattekostnad i regnskapet	1 595 635	-357 361
Skatt av resultat før skattekostnad	8 347 145	-2 530 155
Forsk. mellom årets skattekostn. og 25 % av res. før skatt	-6 751 510	2 172 794
Forklaring på hvorfor årets skattekostnad ikke utgjør 25 % av resultatet før skatt		
Skatt av midlertidige forskjeller verdipapirer/fremførbart underskudd	-306 046	-389 380
Utnyttelse fremførbart underskudd fra 2018	-763 053	-
Skatt av permanente forskjeller	-6 007 410	2 243 528
Skatt av ikke skattepliktig rente på tilbakebetalt skatt	-	-
Formuesskatt	325 000	315 000
Skatt av benyttet fremførbart underskudd	-	-
Andre forskjeller	-	5 314
Korreksjon tidligere år		-1 669
Sum differanse	-6 751 510	2 172 794

Det gis ikke lenger skattemessig fradrag for avsetninger til naturskadekapital og garantiordningen for skadeforsikring. Det er gitt en overgangsordning hvorved avsetningene til naturskadekapitalen og garantiordningen for skadeforsikring skattemessig settes på en egen konto som kommer til beskatning først ved avvikling av skadeforsikringsvirksomheten. Det avsettes ikke utsatt skatt på naturskadekapital og avsetning til garantiordningen for skadeforsikring (Norge) i samsvar med Årsregnskapsforskriftens §3-4. De skattemessige forsikringstekniske avsetningene blir redusert i 2019, hovedsakelig ved at den tidligere sikkerhetsavsetningen ikke lenger inngår i disse. En overgangsregel gir imidlertid foretaket anledning til å fordele den skattemessige inntektsføringen av denne reduksjonen lineært over 10 år. Det aktuelle beløpet som fordeles er kr 10 473 226.

11. Investerings eiendom

Varig Stjørdal Forsikring gjensidig anvender virkelig verdi for sine investerings eiendommer. Investerings eiendommer består av nærings eiendommer som leies ut og som er anskaffet i tråd med foretakets kapitalplasseringsstrategi. Eiendommer som benyttes av foretakets egen virksomhet er klassifisert som eierbenyttet eiendom, jf. note 12.

	2019	2018
Resultatregnskapet		
Leieinntekter	0	0
Andre inntekter	0	0
Kostnader	0	0
Sum	0	0
Netto gevinst/(tap) ved justering virkelig verdi		
Sum inntekter fra investerings eiendommer		
Balansen		
Pr. 01.01	0	0
Tilgang	1.615.945	
Avhendinger		
Netto gevinst/(tap) ved justering av virkelig verdi		
Pr. 31.12	1.615.945	0

12. Eierbenyttet, anlegg og utstyr

	Eierbenyttet eiendom	Anlegg og utstyr
Anskaffelseskost pr. 01.01.18	103.064.870	1.735.182
Tilgang i året	600.439	531.209
Utrangert		
Avgang i året		
Anskaffelseskost pr.31.12.18	103.665.309	2.266.391
Akkumulerte avskrivninger og tap ved verdifall 01.01.18	-54.356.399	-1.735.185
Årets ordinære avskrivninger	-2.473.600	-29.184
Tap ved verdifall innregnet i resultatet i perioden		
Tilbakeført utrangert		
Avgang ordinære avskrivninger		
Akkumulerte avskrivninger og tap ved verdifall 31.12.18	-56.829.999	-1.764.369
Bokført verdi 31.12.18	46.835.310	502.022
Avskrivningsmetode	Lineært	Lineært
Utnyttbar levetid (år)	Over 30 og 20 år	10 år

	Eierbenyttet eiendom	Anlegg og utstyr
Anskaffelseskost pr. 01.01.19	103.665.309	2.266.391
Tilgang i året	5.036	
Utrangert		
Avgang i året		
Anskaffelseskost pr.31.12.19	103.670.345	2.266.391
Akkumulerte avskrivninger og tap ved verdifall 01.01.19	-56.829.999	-1.764.369
Årets ordinære avskrivninger	-1.445.200	-106.242
Tap ved verdifall innregnet i resultatet i perioden		
Tilbakeført utrangert		
Avgang ordinære avskrivninger		
Akkumulerte avskrivninger og tap ved verdifall 31.12.19	-58.275.199	-1.870.611
Bokført verdi 31.12.19	45.395.146	395.780
Avskrivningsmetode	Lineært	Lineært
Utnyttbar levetid (år)	Over 30 og 20 år	10 år

	2019	2018
Markedsverdi av tomter og eierbenyttede eiendommer	58.200.000	58.200.000
Balansført verdi av tomter og eierbenyttede eiendommer	45.395.146	46.835.310
Merverdi utover balansført verdi	12.804.854	11.364.690

13. Finansielle eiendeler og forpliktelser

Virkelig verdi

Finansielle eiendeler og forpliktelser som innregnes til virkelig verdi har balanseført verdi lik den verdi den enkelte eiendel/forpliktelse kan omsettes for i en velordnet transaksjon mellom markedsaktører på måletidspunktet under de gjeldende markedsforhold.

Ved beregning av virkelig verdi benyttes ulike metoder og teknikker avhengig av type finansielle instrumenter og i hvilken grad de handles i aktive markeder. Instrumenter klassifiseres i sin helhet i en av tre verdsettelsesnivåer basert på det laveste nivå av verdsettelsesinformasjon som er betydningsfull for verdsettelsen av instrumentene.

Nedenfor redegjøres for de ulike verdsettelsesnivåene og hvilke finansielle eiendeler/forpliktelser som inngår på hvilke nivåer.

Kvoterte priser i aktive markeder

Kvoterte priser i aktive markeder anses som det beste estimat på en eiendel/forpliktelses virkelige verdi. En finansiell eiendel/forpliktelse anses som verdsatt basert på kvoterte priser i aktive markeder dersom virkelig verdi er fastsatt basert på priser som er enkelt og regelmessig tilgjengelige og representerer faktiske og regelmessig forekommende markedstransaksjoner på armlengdes avstand. Finansielle eiendeler/forpliktelser som verdsettes basert på kvoterte priser i aktive markeder klassifiseres som nivå én i verdsettelseshierarkiet.

Følgende finansielle eiendeler er klassifisert som nivå én i verdsettelseshierarkiet:

- Børsnoterte aksjer
- Stats- og statsgaranterte obligasjoner/verdipapirer med fast avkastning
- Børsnoterte fond (ETF)
- Valutaterminer, aksjeopsjoner, fremtidige renteavtaler og valutaswapper hvis virkelige verdi er derivert fra verdien av underliggende instrumenter. Derivatene i disse kategoriene verdsettes ved hjelp av allment brukte verdsettelsesmetoder for derivater (opsjonspringsmodeller etc.).
- Aksjefond, obligasjonsfond, hedgefond og kombinasjonsfond hvis virkelige verdi er bestemt å bakgrunn av verdien av instrumentene som fondene har investert i.
- Børsnoterte ansvarlige lån

Verdsettelse basert på observerbare markedsdata

Når kvoterte priser i aktive markeder ikke er tilgjengelige, fastsettes virkelig verdi av finansielle eiendeler/forpliktelser fortrinnsvis ved hjelp av verdsettelsesmetoder som baserer seg på observerbare markedsdata.

En finansiell eiendel/forpliktelse anses som verdsatt basert på observerbare markedsdata dersom virkelig verdi er fastsatt med referanse til priser som ikke er kvoterte, men som er observerbare enten direkte (som priser) eller indirekte (derivert fra priser).

Følgende finansielle eiendeler/forpliktelser er klassifisert som nivå to i verdsettelseshierarkiet:

- Certifikater, obligasjoner og indeksobligasjoner som ikke er noterte, eller som er noterte, men hvor det ikke forekommer regelmessige transaksjoner. De unoterte instrumentene i disse kategoriene verdsettes basert på observerbare rentekurver og estimert kredittspread der hvor det er aktuelt.
- Rentebærende forpliktelser (bankdrift) målt til virkelig verdi. De rentebærende forpliktelsene verdsettes basert på observerbare rentekurver.
- Eiendomsfond. Eiendomsfondene verdsettes på bakgrunn av rapporterte NAV-verdier fra fondsforvaltere. På grunn av sen rapportering fra fondene benyttes NAV-verdier fra siste kvartalsrapportering.

Verdsettelse basert på ikke-observerbare markedsdata

Når verken kvoterte priser i aktive markeder eller observerbare markedsdata er tilgjengelige, verdsettes finansielle eiendeler/forpliktelser ved hjelp av verdsettelsesteknikker som ikke er basert på observerbare markedsdata.

En finansiell eiendel/forpliktelse anses som verdsatt basert på ikke-observerbare markedsdata dersom virkelig verdi er fastsatt uten å være basert på kvoterte priser i aktive markeder, og heller ikke er basert på observerbare markedsdata. Finansielle eiendeler/forpliktelser som er verdsatt basert på ikke-observerbare markedsdata er klassifisert som nivå tre i verdsettelseshierarkiet.

Følgende finansielle eiendeler er klassifisert som nivå tre i verdsettelseshierarkiet:

- Unoterte private equity-investeringer (PE) og lokale eiendomsinvesteringer.
- PE-investeringene som ikke er organisert som fond verdsettes ved hjelp av kontantstrømsanalyser, prismultipler og nylige markedstransaksjoner. PE-investeringene som er organisert som fond verdsettes på bakgrunn av rapporterte NAV-verdier (Net Asset Value) fra fondsforvaltere i henhold til IPEV-retningslinjer (International Private Equity and venture capital Valuation) fastsatt av Equity Venture Capital Association. NAV-verdiene fastsettes av fondsforvaltere ved hjelp av den/de verdsettelsesmetoder i IPEV-retningslinjene som anses som best egnet til å estimere virkelig verdi, gitt de faktiske omstendigheter, for hver underliggende investering. På grunn av sen rapportering fra fondene benyttes NAV-verdier fra siste kvartalsrapportering. NAV-verdiene justeres deretter for objektive hendelser i de enkelte fond siden forrige rapporteringsdato. Den typiske objektive hendelse er utvikling i verdi på underliggende børsnoterte selskaper siden siste rapportering fra fondet.
- Varig Stjørdal Forsikring gjensidig egne utlån

Verdsettelsesprosess finansielle eiendeler klassifisert som nivå tre

Investeringsansvarlig i samråd med daglig leder fastsetter hvilke verdsettelsesmodeller som skal benyttes ved verdsettelse av finansielle eiendeler klassifisert som nivå tre i verdsettelseshierarkiet. Evaluering av modellene gjøres ved behov. Investeringenes virkelige verdier og resultater samt overholdelse av fastsatte rammer rapporteres ukentlig til daglig leder samt månedlig til styret.

Sensitivitet finansielle eiendeler nivå tre

Sensitivitetsanalysen for finansielle eiendeler som verdsettes basert på ikke-observerbare markedsdata viser resultateffekten av realistiske og plausible markedsutfall. Generelle markedsnedganger eller forverrede framtidsutsikter kan påvirke forventning om fremtidige kontantstrømmer eller anvendte multipler som igjen vil medføre at verdien reduseres. Et verdifall på

ti prosent anses som et realistisk og plausibelt markedsutfall for både aksjer og andeler, samt rentebærende verdipapirer som inngår i nivå tre i verdsettelseshierarkiet.

	Balanseført verdi 31.12.2019	Virkelig verdi 31.12.2019	Balanseført verdi 31.12.2018	Virkelig verdi 31.12.2018
Finansielle eiendeler				
Finansielle eiendeler målt til virkelig verdi over resultatet				
Aksjer og andeler	171.661.451	171.661.451	147.085.580	147.085.580
Rentebærende verdipapirer	47.613.373	47.613.373	46.933.420	46.933.420
Finansielle eiendeler som holdes til forfall				
Obligasjoner som holdes til forfall	0	0	0	0
Utlån og fordringer				
Obligasjoner og andre verdipapirer med fast avkastning klassifisert som lån og fordringer	0	0	0	0
Utlån	275.000	275.000	275.000	275.000
Fordringer i forbindelse med direkte forretning og gjenforsikring	16.356.409	16.356.409	17.529.975	17.529.975
Andre fordringer	4.526.640	4.526.640	1.823.690	1.823.690
Kontanter og bankinnskudd	20.289.652	20.289.652	18.401.948	18.401.948
Sum finansielle eiendeler	260.722.524	260.722.524	232.049.612	232.049.612
Finansielle forpliktelser				
Finansielle forpliktelser til amortisert kost				
Ansvarlig lån	0	0	0	0
Andre forpliktelser	15.526.677	15.526.677	12.033.191	12.033.191
Forpliktelser i forbindelse med forsikring og gjenforsikring	0	0	0	0
Forpliktelser innen konsernet	0	0	0	0
Sum finansielle forpliktelser	15.526.677	15.526.677	12.033.191	12.033.191

Verdsettelseshierarki 2019	Nivå 1 Koterte priser i aktive markeder	Nivå 2 Verdsett teknikk basert på obs markedsdata	Nivå 3 Verdsett teknikk basert på ikke obs markedsdata	SUM
Finansielle eiendeler				
Finansielle eiendeler målt til virkelig verdi over resultatet				
Aksjer og andeler	146.742.371	3.130.172	21.788.909	171.661.452
Rentebærende verdipapirer	47.613.373			47.613.373
Finansielle eiendeler målt til amortisert kost				
Obligasjoner som holdes til forfall				0
Obligasjoner og andre verdipapirer med fast avkastning klassifisert som lån og fordringer				0
Utlån			275.000	275.000
Finansielle forpliktelser				
Finansielle forpliktelser målt til amortisert kost				
Ansvarlig lån				0

Verdsettelseshierarki 2018	Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3	SUM
	Kvoterte priser i aktive markeder	Verdsett teknisk basert på obs. markedsdata	Verdsett teknisk basert på ikke obs markedsdata	
Finansielle eiendeler				
Finansielle eiendeler målt til virkelig verdi over resultatet				
Aksjer og andeler	126.559.261	2.846.816	17.679.503	147.085.580
Rentebærende verdipapirer	46.933.420			46.933.420
Finansielle eiendeler målt til amortisert kost				
Obligasjoner som holdes til forfall				0
Obligasjoner og andre verdipapirer med fast avkastning klassifisert som lån og fordringer				0
Utlån			275.000	275.000
Finansielle forpliktelser				
Finansielle forpliktelser målt til amortisert kost				
Ansvarlig lån				0

Avstemming finansielle eiendeler som verdsettes basert på ikke-observerbare markedsdata (nivå 3) 31.12.2019

	Pr. 1.1.2018	Netto realisert/realisert gevinst over resultatet	Kjøp	Salg	Oppgjør	Overføring til/fra nivå 3	Pr. 31.12.2019	Andel av netto realisert/realisert gevinst over resultatet som relaterer seg til instrumenter som ennå ikke er pr. 31.12.2019
Aksjer og andeler	17.679.503	109.365	4.000.040	-	-	-	21.788.908	
Rentebærende verdipapirer								
Sum	17.679.503	109.365	4.000.040	-	-	-	21.788.908	-

Avstemming finansielle eiendeler som verdsettes basert på ikke-observerbare markedsdata (nivå 3) 31.12.2018

	Pr. 1.1.2018	Netto realisert/realisert gevinst over resultatet	Kjøp	Salg	Oppgjør	Overføring til/fra nivå 3	Pr. 31.12.2018	Andel av netto realisert/realisert gevinst over resultatet som relaterer seg til instrumenter som ennå ikke er pr. 31.12.2018
Aksjer og andeler	12.669.501		5.000.002			10.000	17.679.503	
Rentebærende verdipapirer								
Sum	12.669.501	-	5.000.002	-	-	10.000	17.679.503	-

14. Aksjer og andeler

AKSJER OG ANDELER

Andre norske aksjer	Organisasjonsnummer	Markeds verdi
Stjørdal Kulturutvikling AS	993 777 366	500.000
Tangen Næringsbygg As	979 918 003	6.393.500
Proneo AS	991 500 936	72.432
ProVenture Seed AS A-aksjer	989 765 248	408.181
ProVenture Seed AS B-aksjer	989 765 248	4.748
BK Forum AS	919 864 222	10.000
Vision Remote	998 455 359	7.000.008
HellRX AS	919 731 451	200.000
Green Fox Electro AS	916 914 253	3.200.040
TTA AS	915 093 485	4.000.000
Sum andre norske aksjer		21.788.909

Norske aksjefond	Organisasjonsnummer	Markeds verdi
Nordea Norge Verdi	977 464 811	7.843.604
Alfred Berg Aktiv	965 713 700	16.635.111
Nordea Stabile Aksjer Global Etisk	992 976 675	26.144.270
		-
Sum norske aksjefond		50.622.985

Utenlandske aksjefond	Markeds verdi
Fundsmith Equity Fund Feeder	26.555.163
Arctic Norwegian Value Creation D NOK	16.714.045
Veritas Global Focus Fund NOK E	26.148.377
RBC Global Equity Focus Fund USD	26.701.801
	-
Sum utenlandske aksjefond	96.119.386

Grunnfondsbevis	Organisasjonsnummer	Markeds verdi
Gr.f.bevis Aasen Sparebank	937 903 502	2.150.172
Hegra Sparebank Egenkapitalbevis	937 903 235	980.000
		-
Sum gunnfondsbevis		3.130.172

Sum aksjer og andeler		171.661.452
------------------------------	--	--------------------

15. Utlån og fordringer

Utlån og fordringer som måles til amortisert kost	2019	2018
Pantelån		
Andre utlån		
Ansvarlig lån	275.000	275.000
Nedskrivning til virkelig verdi		
Tapsavsetninger med objektive bevis		
Sum utlån og fordringer som måles til amortisert kost	275.000	275.000

Ansvarlige lån	Pålydende verdi		Kostpris		Markedsverdi	
	2019	2018	2019	2018	2019	2018
ProVenture Seed AS	275.000	275.000	275.000	275.000	275.000	275.000
Sum ansvarlig lån	275.000	275.000	275.000	275.000	275.000	275.000

16. Egenkapital

Opptjent egenkapital

Naturskadefond

Driftsresultat fra den obligatoriske naturskadeforsikringen skal reguleres mot naturskadekapitalen. Naturskadekapitalen er bunden kapital og kan bare benyttes til erstatninger etter naturskader i Norge. Med naturskade forstås skade som direkte skyldes naturulykke, så som skred, storm, flom, stormflo, jordskjelv eller vulkanutbrudd.

Garantiordningen

Avsetning til garantiordning er bunden kapital og skal gi sikkerhet for at forsikringstakerne etter direkte skadeforsikringsavtaler avsluttet i Norge mottar riktig oppfyllelse av forsikringskrav som følger av avtalen.

Ny måling av netto ytelsesbasert pensjonsforpliktelse/-eiendel

Ny måling av netto ytelsesbasert pensjonsforpliktelse/-eiendel består av avkastning på pensjonsmidler ut over renteinntekt samt gevinster/tap som oppstår ved endring av de aktuarielle forutsetninger som benyttes ved beregning av pensjonsforpliktelse.

Annen opptjent egenkapital

Annen opptjent egenkapital er kundenes balanseførte egenkapital som består av årets og tidligere års resultat og inkluderer også avsetninger til pliktige fond (naturskadefond, garantiordning). Andel av årets overskudd som ikke utbetales som utbytte tilføres annen opptjent egenkapital. Ved underskudd blir opptjent egenkapital redusert.

17. Betingede forpliktelser

	2019	2018
Garantier og kommittert kapital	2.000.000	2.000.000
Brutto garantier		
Kommittert kapital, ikke innbetalt		

18. Hendelser etter balansedagen

Ved avleggelse av årsregnskapet står verden ovenfor en svært spesiell situasjon. Spredningen av Korona viruset påvirker verdensøkonomien og det er stor uro i kapitalmarkedene. I skrivende stund har Varig Stjørdal Forsikring gjensidig negativ avkastning på finansporteføljen og det er usikkerhet knyttet til hvor lenge situasjonen vil vedvare og hvor store konsekvensene blir.

Rutinene for internkontroll sørger for at både administrasjonen og styret overvåker situasjonen nøye og vurderer løpende hvilke tiltak som bør eller må gjøres. I et regulatorisk perspektiv handler dette først og fremst om å sørge for at selskapet ikke kommer i underdekning når det gjelder Solvens regelverket. I tillegg har man satt i gang smitteverns tiltak for å skåne medarbeidere og ta selskapets del av ansvar for å stoppe spredningen av smitte. Styret forventer at situasjonen vil påvirke resultatene for 2020 negativt.»

KPMG AS
Sjøgangen 6
7010 Trondheim

Telephone +47 04063
Fax +47 73 80 21 20
Internet www.kpmg.no
Enterprise 935 174 627 MVA

Til generalforsamlingen i Varig Stjørdal Forsikring Gjensidig

Uavhengig revisors beretning

Uttalelse om revisjonen av årsregnskapet

Konklusjon

Vi har revidert Varig Stjørdal Forsikring Gjensidigs årsregnskap som viser et overskudd på kr 33 395 191. Årsregnskapet består av balanse per 31. desember 2019, resultatregnskap, oppstilling av endringer i egenkapital og kontantstrømpoppstilling for regnskapsåret avsluttet per denne datoen og noteopplysninger til årsregnskapet, herunder et sammendrag av viktige regnskapsprinsipper.

Etter vår mening er det medfølgende årsregnskapet avgitt i samsvar med lov og forskrifter og gir et rettviseende bilde av selskapets finansielle stilling per 31. desember 2019, og av dets resultater og kontantstrømmer for regnskapsåret avsluttet per denne datoen i samsvar med regnskapslovens regler og god regnskapsskikk i Norge.

Grunnlag for konklusjonen

Vi har gjennomført revisjonen i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder de internasjonale revisjonsstandardene International Standards on Auditing (ISA-ene). Våre oppgaver og plikter i henhold til disse standardene er beskrevet i Revisors oppgaver og plikter ved revisjon av årsregnskapet. Vi er uavhengige av selskapet slik det kreves i lov og forskrift, og har overholdt våre øvrige etiske forpliktelser i samsvar med disse kravene. Etter vår oppfatning er innhentet revisjonsbevis tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon.

Øvrig informasjon

Ledelsen er ansvarlig for øvrig informasjon. Øvrig informasjon omfatter informasjon i årsrapporten bortsett fra årsregnskapet og den tilhørende revisjonsberetningen.

Vår uttalelse om revisjonen av årsregnskapet dekker ikke øvrig informasjon, og vi attesterer ikke den øvrige informasjonen.

I forbindelse med revisjonen av årsregnskapet er det vår oppgave å lese øvrig informasjon med det formål å vurdere hvorvidt det foreligger vesentlig inkonsistens mellom øvrig informasjon og årsregnskapet, kunnskap vi har opparbeidet oss under revisjonen, eller hvorvidt den tilsynelatende inneholder vesentlig feilinformasjon.

Dersom vi konkluderer med at den øvrige informasjonen inneholder vesentlig feilinformasjon er vi pålagt å rapportere det. Vi har ingenting å rapportere i så henseende.

Styrets og daglig leders ansvar for årsregnskapet

Styret og daglig leder (ledelsen) er ansvarlig for å utarbeide årsregnskapet i samsvar med lov og forskrifter, herunder for at det gir et rettviseende bilde i samsvar med regnskapslovens regler og god regnskapsskikk i Norge. Ledelsen er også ansvarlig for slik internkontroll som den finner nødvendig for

å kunne utarbeide et årsregnskap som ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil.

Ved utarbeidelsen av årsregnskapet må ledelsen ta standpunkt til selskapets evne til fortsatt drift og opplyse om forhold av betydning for fortsatt drift. Forutsetningen om fortsatt drift skal legges til grunn for årsregnskapet så lenge det ikke er sannsynlig at virksomheten vil bli avvirket.

Revisors oppgaver og plikter ved revisjonen av årsregnskapet

Vårt mål med revisjonen er å oppnå betryggende sikkerhet for at årsregnskapet som helhet ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil, og å avgi en revisjonsberetning som inneholder vår konklusjon. Betryggende sikkerhet er en høy grad av sikkerhet, men ingen garanti for at en revisjon utført i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder ISA-ene, alltid vil avdekke vesentlig feilinformasjon som eksisterer. Feilinformasjon kan oppstå som følge av misligheter eller utilsiktede feil. Feilinformasjon blir vurdert som vesentlig dersom den enkeltvis eller samlet med rimelighet kan forventes å påvirke økonomiske beslutninger som brukerne foretar basert på årsregnskapet.

Som del av en revisjon i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder ISA-ene, utøver vi profesjonelt skjønn og utviser profesjonell skepsis gjennom hele revisjonen. I tillegg:

- identifiserer og anslår vi risikoen for vesentlig feilinformasjon i regnskapet, enten det skyldes misligheter eller utilsiktede feil. Vi utformer og gjennomfører revisjonshandlinger for å håndtere slike risikoer, og innhenter revisjonsbevis som er tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon. Risikoen for at vesentlig feilinformasjon som følge av misligheter ikke blir avdekket, er høyere enn for feilinformasjon som skyldes utilsiktede feil, siden misligheter kan innebære samarbeid, forfalskning, bevisste utelatelser, uriktige fremstillinger eller overstyring av internkontroll.
- opparbeider vi oss en forståelse av den interne kontroll som er relevant for revisjonen, for å utforme revisjonshandlinger som er hensiktsmessige etter omstendighetene, men ikke for å gi uttrykk for en mening om effektiviteten av selskapets interne kontroll.
- evaluerer vi om de anvendte regnskapsprinsippene er hensiktsmessige og om regnskapsestimaterne og tilhørende noteopplysninger utarbeidet av ledelsen er rimelige.
- konkluderer vi på hensiktsmessigheten av ledelsens bruk av fortsatt drift-forutsetningen ved avleggelsen av regnskapet, basert på innhentede revisjonsbevis, og hvorvidt det foreligger vesentlig usikkerhet knyttet til hendelser eller forhold som kan skape tvil av betydning om selskapets evne til fortsatt drift. Dersom vi konkluderer med at det eksisterer vesentlig usikkerhet, kreves det at vi i revisjonsberetningen henleder oppmerksomheten på tilleggsopplysningene i regnskapet, eller, dersom slike tilleggsopplysninger ikke er tilstrekkelige, at vi modifierer vår konklusjon om årsregnskapet og årsberetningen. Våre konklusjoner er basert på revisjonsbevis innhentet inntil datoen for revisjonsberetningen. Etterfølgende hendelser eller forhold kan imidlertid medføre at selskapet ikke fortsetter driften.
- evaluerer vi den samlede presentasjonen, strukturen og innholdet, inkludert tilleggsopplysningene, og hvorvidt årsregnskapet representerer de underliggende transaksjonene og hendelsene på en måte som gir et rettviseende bilde.

Vi kommuniserer med styret blant annet om det planlagte omfanget av revisjonen og til hvilken tid revisjonsarbeidet skal utføres. Vi utveksler også informasjon om forhold av betydning som vi har avdekket i løpet av revisjonen, herunder om eventuelle svakheter av betydning i den interne kontrollen.

Uttalelse om andre lovmessige krav

Konklusjon om årsberetningen

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, mener vi at opplysningene i årsberetningen om årsregnskapet, forutsetningen om fortsatt drift og forslaget til resultatdisponering er konsistente med årsregnskapet og i samsvar med lov og forskrifter.

Konklusjon om registrering og dokumentasjon

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, og kontrollhandlinger vi har funnet nødvendig i henhold til internasjonal standard for attestasjonsoppdrag (ISAE) 3000 «Attestasjonsoppdrag som ikke er revisjon eller forenklet revisorkontroll av historisk finansiell informasjon», mener vi at ledelsen har oppfylt sin plikt til å sørge for ordentlig og oversiktlig registrering og dokumentasjon av selskapets regnskapsopplysninger i samsvar med lov og god bokførings-skikk i Norge.

Trondheim, 25. mars 2020
KPMG AS

Yngve Olsen
Statsautorisert revisor

